

MAGYAR

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelősszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Nrul de inscriere in Reg. Publ. periodice - Tri-
bunalul B'hor, sectia III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938

Főpuncatárs: **dr Gyártás Elemér**

Öfelsége II. Károly király

Az ország új köz- igazgatási rendje

Uj fejlődés irányvonalát szabja meg a köz-
igazgatási törvényrendelet. — Elfoglalták
hivatalukat a királyi helytartók

Armand Calinescu

Románia közjogi életének történelmi eseménye játszódott le szombaton délelben a bucaresti királyi palotában, amelynek részleteiről egyébként már vasárnapi lapunkban beszámoltunk. Az új közigazgatási rend életbelépte a királyi gondoskodás újabb ékes bizonyítéka és azt jelenti, hogy az uralkodó országformáló munkájának menetében elérkezett és tuljutott a legnehezebb feladaton: az ország közigazgatási megszervezésének feladatán is.

Az új rend nem a politika változékonyságát, hanem a határozott központi irányítás egyöntetű gondoskodását teszi a közigazgatás alapjává. De bevezeti a decentralizáció elvét is, amelylyel a központi kormányzatot sok felesleges elfoglaltságtól mentesíti. A központi kormányzat felszabadult erői ilyenformán most már másirányú építőmunka vonalára terelhetők. Hisz amugy is sok tennivaló vár és a munka, ami az országvezetők vállára a teljes konszolidáció kivívásáig nehezedik, amugy is égető.

A lakosság szempontjából az új rend jelentősége egyelőre még fel nem mérhető. Annyi azonban bizonyos, hogy nagy könnyebbséget jelent mindenkire az, ha nem kell szaladgálni minden apró-cseprő dolog elintézéséért az ország fővárosába. Pénzt, időt, fáradságot takarít meg a polgár és ügyeinek gyorsabb elintézését remélheti. A tartományi beosztásnak és a királyi helytartók működésének ez az igazi célja. Az uralkodó itt is a népre gondolt, amikor annak terheit könnyíteni igyekezett.

Annyi bizonyos, hogy Öfelsége II. Károly király és az új közigazgatási törvényrendelet megalkotója, Armand Calinescu belügyminiszter, az új rend bevezetésével új irányt szabtak az ország fejlődésének. Az a tollvonás, mellyel az uralkodó a törvényrendeletet szentesítette, jelentőségében hasonló értékkel sorakozik a február 24-iki alkotmány szentesítésének történelmi ténye mellé.

A királyi kéz utolsó simításai a törvényrendeleten

Bucuresti. Saját tud. A „Curentul“ érdekes részleteket hoz az új közigazgatási törvényrendeletéről, valamint a királyi helytartók és a vezértitkárok kinevezéséről.

Öfelsége az utolsó napon változásokat eszközölt a közigazgatási törvényjavaslaton. A kormányzók címzését királyi helytartókra változtatta. Bucuresti tartományból Bucegi, Crisuri tartományból Simesi stb. lett.

Szombaton délután aláírta a király az új tartományi vezértitkárok kinevezési okmányát is. A tiz vezértitkártól a királyi helytartók jelenlétében Armand Calinescu belügyminiszter vette ki az esküt.

A királyi helytartók és a vezértitkárok a következők:

Szamos tartomány: Királyi helytartó: Hanzu Alexandru nyug. tábornok, volt hadtestparancsnok, vezértitkár: Hodor Victor közigazgatási vezérfelügyelő.

Gyulafehérvár tartomány: Királyi helytartó: Papp Danila nyug. tábornok, a VI. hadtest volt parancsnoka, vezértitkár: Rosca Petre közigazgatási vezérfelügyelő.

Olh tartomány: Királyi helytartó: Scărisoreanu Romulus nyug. tábornok, volt hadsereg-főfelügyelő, vezértitkár: Gănescu Ilie közigazgatási vezérfelügyelő

Bucegi tartomány: Királyi helytartó: Gane Alexandru, a törvényvéleményező tanács volt elnöke, vezértitkár: Goma Paul közigazgatási vezérfelügyelő.

A temesi tartomány királyi helytartója Marta Alexandru dr. átvette hivatalát és nyilatkozott a sajtónak

Temesvár. Saját tud. A temesi kormányzóság élére — mint jelentettük. — Marta Alexandru dr nyugalmazott táblai főelnök került, mint királyi helytartó. Vezértitkár Ciupe Gheorghe dr, a helyi közigazgatási bíróság tagja lett.

Marta Alexandru dr királyi helytartó az ünnepélyes eskütétel után vasárnap este érkezett meg Bucurestiből Temesvárra. Hétfőn a megyefőnökségen már át is vette hivatalát s ezzel egyidejűleg meg is kezdte kormányzósága ügyeinek intézését. A királyi helytartó hétfőn Ciupe dr vezértitkár és Jonescu Iuliu dr szubprefektus jelenlétében fogadta a sajtó képviselőit, hogy a temesi kormányzóság lakossága számára a sajtó útján adjon nyilatkozatot. Marta dr királyi helytartó a kormányzóságot nagy családdal hasonlította össze, amelynek feje valóságos családfő szerepet tölt be. A tizen-

Temes tartomány: Királyi helytartó: Marta Alexandru, a temesvári Itélőtábla volt elnöke, vezértitkár: Ciupe Gheorghe, a temesvári közigazgatási tábla tanácsbírája.

Prut tartomány: Királyi helytartó: Negruzi Mihail nyug. tábornok, vezértitkár: Răscanu Constantin közigazgatási vezérfelügyelő.

Tengerparti tartomány: királyi helytartó: Otescu I. Nicolae volt államtitkár, vezértitkár: Radulescu-Dobrogea Nicolae közigazgatási vezérfelügyelő.

Duna tartomány: Királyi helytartó: Cădere Victor meghatalmazott miniszter, vezértitkár: Miloteanu Mihail, a fővárosi közigazgatási Itélőtábla tanácsbírája.

Dnyeszter tartomány: Királyi helytartó: Simion Dinu volt államtitkár, vezértitkár: Glod Gheorghe igazságügyminisztériumi vezérfelügyelő.

Suceava tartomány: Alexianu Gheorghe egyetemi tanár, vezértitkár: Cercavachi Emanoil, a csernovici közigazgatási Itélőtábla tanácsbírája.

Az új tartományi igazgatóságok egyelőre, más megfelelő helyiségek hiányában, az illetékes megyefőnökségek épületében fognak működni.

hét esztendő alatt mondotta, hogy a temesvári itélőtábla főelnöke volt, mindenki megismerhette. Mi sem áll távolabb tőle, mint a törvénytelenség és igazságtalanság, továbbá a könyörület és együttérzés hiánya a gyengekkel és elhagyottakkal szemben. Marta dr királyi helytartó ezután a következőket mondotta:

— Kérem a tartomány polgárait, hogy fajra és vallásra való tekintet nélkül bizzanak jószándékaimban. Nem magamért vállaltam ezt a súlyos terhet, hanem érettük és kötelességük, hogy őszintén közöljék velem kívánságaikat. S ha ezeket össze lehet egyeztetni a haza céljaival, én leszek leglelkesebb támogatójuk és védőjük. Kérem a polgárok tényleges közreműködését munkámban. Legyen mindenki őszinte és tartsa szem előtt a köz érdekét, csak így érjük el célunkat. A tartomány családjának valamennyi tagja iránt megértéssel és szeretettel vagyok eltelve, de azokkal szemben, akik a sötétben dolgoznak,

...ket lábbal tiporják, kalmazni fogom a tör...

...után az újságírók több... kérdéssel kaposo...
...ben a közzétételre engedték:

— Reánk nézve ebben a tekintetben a kisebbségi törvény mérvadó, más politikát nem folytathatunk. Szigorúan örökösünk afelett, hogy a kisebbségi állampolgárok lojalitást és jóakaratot tanúsítsanak. Ha valakinek valamilyen panasza van, forduljon hozzám, megvizsgálom és elintézem azt. Minden törvényes kívánság és ami megfelel a királyi intencióknak, elintézésre nyer.

A kormányzóság hatásköréről szóló azután a királyi helytartó. Rámutatott arra, hogy az ügyek javarészt, amelyeket eddig Bucarestben intéztek el, most a kormányzóság fogja elintézni. A kormányzóság, illetve a királyi helytartó felügyelete alatt működnek a törvényszék, az állami monopolitizmusok, posta, dohányjüvedék stb. és az autonóm műegyetem kivételével valamennyi hivatal. Aprilisig megmarad az egyes megyefőnökségek költségvetése, azonban újra a hasonlattal élve, hogy a kormányzóság nagy családot alkot, kijelentette, hogy az erősebb segíteni fogja a gyengébbet. A temesi kormányzóságban Temes megye és Arad megye gazdagabbak a másik három vármegyénél s az állam, a köz javát szem előtt tartva, majd az előbbiektől támogatást kapnak az utóbbiak.

A temesi helytartó Marta Alexandru dr. a Bánságból, a szörénymegyei Caprioara községből származik. Budapesten végezte jogi tanulmányait. Lippán ügyvéd volt, majd 1915-ben táblabírói ranggal a szegedi ítélőtáblához nevezték ki. 1919-ben a nagyszebeni kormányzótanács igazságügyi államtitkára lett, majd a nagyváradi ítélőtábla főelnöke és 1921-ben a temesvári tábla főelnöke. Ciupe dr vezértitkár szintén bányászati ember. A szörénymegyei Corneni községből való, tanulmányait Kolozsváron végezte. Lugojon szubprefektus volt s azután táblabírói rangban a temesvári közigazgatási bírósághoz került.

Atvette hivatalát Hansu Alexandru nyugalmazott tábornok a Szamos-tartomány királyi helytartója is

Kolozsvár. Saját tud. Vasárnap este 11 óra 45 perckor a bucuresti Rapid-vonattal városunkba érkezett Hansu Alexandru tartalékos tábornok, volt kolozsvári hadtestparancsnok, a szamosi közigazgatási kerület ujonnan kinevezett királyi helytartója. Vele együtt érkezett Papp Danila nyugalmazott tábornok, az erdélyi hadtest volt tábornoka, a gyulafehérvári

királyi helytartó, valamint dr Hodor Victor, a Szamos tartomány közigazgatási kerület főtitkára is.

Az érkező előkelőségeket a helyi hatóságok képviselői: Enescu Manoile ezredes, megyefőnök, dr Filipescu Richárd főpolgármester, Panaitaescu csendőrezredes, kerületi rendőr-

felügyelő, dr Horváth Josif rendőrkezes és több más főhivatalnok fogadta. Megérkezésük alkalmával minden különösebb formáságot mellőztek, így üdvözlőbeszédet sem tartottak.

A pályaudvarról Hansu Alexandru és Papp Danila királyi helytartók együttesen szállásukra hajtottak.

Egyhangú lelkesedéssel választotta meg az egyházköztség Kolozsvár belvárosi plébánosává Márton Áron kanonokot

Méltóságteljes, lelkes hangulatban zajlott le az ünnepélyes közgyűlés

Kolozsvár. Saját tud. Ünnepélyes keretek között, méltóságteljes hangulatban zajlott le vasárnap délelőtt az a ritka érdekességű közgyűlés, amelyen a kolozsvár-belvárosi egyházköztség plébánosává Márton Áron kanonokot választották meg.

Az egyházközség gyűlésterme már 11 órakor zsufolásig megtelt, annyira, hogy a gyűlésen résztvevőknek igen tekintélyes száma az udvarra szorult és a nyitott ablakon keresztül hallgatta végig a gyűlés lefolyását.

Pontosan 11 órakor nyitotta meg a gyűlést dr Övály Elemér főgondnok és megnyitójában méltatta a nagy nap jelentőségét, majd felkérte Merza Gyula egyházközségi tanácsagot, hogy küldöttség élén járjon el dr Balázs Imre szentpéteri kanonok-plébánosnál és kérje fel Vorbuchner Adolf megyéspüspök megbízása alapján a nagyjelentőségű közgyűlés levezetésére.

Balázs Imrét az egybegyűltek igen meleg ünnepélyben részesítették, majd Övály Elemér üdvözlő szavai után elfoglalta a plébánosválasztó közgyűlés elnöki székét. Balázs elsőnek a választást elrendelő püspöki levelet olvastatta fel Szilágyi Márton jegyzővel, majd a választmány Márton Áron kanonoknak plébánosává való választásának ügyében hozott javaslatának felolvasására került a sor, a javaslat felolvasása után a közgyűlés percekig tartó és szünni nem akaró óvációval egyhangúlag kolozsvári plébánosnak kiáltotta ki Márton

Aron, aki éveken keresztül eddig is a legkifogástalanabban látta el ezt a tisztséget, mint helyettes plébános.

A hatalmas lelkesedés elülte után Zsuljevic Mátyás, a kolozsvári Katolikus Kör legutóbb megtartott közgyűlésének határozatát olvasta fel, amelynek értelmében szintén egyhangúlag Márton Áron plébánosává mellett döntöttek s így a vasárnapi gyűlés csak megerősítette a város katolikus társadalmának indítványát. Övály Elemér dr főgondnok indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy a Csikszentdomokoson tartózkodó plébánost távirattal értesítik a választás eredményéről.

Leitersdorfer Sándor közsönét fejezte ki dr Balázs Imre püspöki bizotnak a választási gyűlés síma és méltóságteljes levezetéséért. Leitersdorfer üdvözlő szavaira válaszolva dr Balázs kanonok-plébános lelkeshangú beszédben buzdította a híveket az új plébános iránti hűségre, kitartásra és lelkes munkálkodásra, hogy ezzel is megkönnyítse a megválasztottnak igen terhes és nehéz hivatását. A közgyűlés közel 12 órakor ért véget.

PÁLYAZATI HIRDETÉS.

A terebesi egyházatanács a II. tanítói állásra pályázatot hirdet. Határidő augusztus 26. Iskola német tannyelvű. Fizetése 13.500 lei.

Parochia Romano Catolica.

Bányászok

Írta: Jeszenszky Gábor

Amióta Juli Bercsi Péter felesége lett, Kovács Balázs csak engesztelhetetlen gyűlöletet érzett Péter ellen. Pedig tudta, érezte jól, hogy nincs igazsága. Szabad volt a verseny. A barátság még nem ok arra, hogy valakitől lemondást követeljen. Másikülönben is Juli választotta a másikat. Mindegy. Valami bosszúvágy nem hagyta, hogy begyógyuljon a seb. Egy tárnában dolgozta mindketten mint vajúrók. Próbált már új beosztást kérni. Meg is ígérték, de nem lett belőle semmi. Továbbra is egyforma ütemben kopogott mellette a másik csákánya. Napnap után, Péter már kísérletet tett a békülésre, de ő nem akart. Érezte, nem sokáig bírja. Kell hamar történnie valaminek ami levezeti ezt az engesztelhetetlen bosszúvágyat. Erre gondolt most is. A sötét tárnában bugó légáramlatok körülvették a gondolatoktól és a munkától verejtékes homlokát. A Davy-lámpa bizonytalan, sápadt fénye mellett kis halomba gyűlt a fejtett szén. Mintha hideg légáramlat érte volna, összereszt, Sohasem tudta megszokni a bánya rejtelmes hangjait. Olyannak érezte, mintha valami tulvilági fuvalás játszana kísérteties dallamot és az ütemet ők ketten adják hozzá a csákányaikkal. Nekidühödött erővel fejtette a szenet. Elesen, nyikorogva fordult az egyik csille a négyes uton és megállott a tárnabejártnál. Nem fordultak hátra. Talán egyre gondoltak mindketten. Ez volt a tizenhetedik. Még két csille és jön a váltás. Mire gondolt most Péter? Biztosan Juli-ra, meg a gyereke... Akiket ellopott tőle.

Igyekezett uralkodni magán. Összeszorított fogakkal fáradhatatlanul, ütemesen dolgozott.

Hiába. Másra akart gondolni. Még egy csille.

Mi várja őt fönt? Semmi. Itt kellene maradni. Legalább egyiküknek... végleg!

A tárna másik részéből halk dudolgatás szállt feléje. Péter énekelt. Ez még jobban ingerelte. Görcsösen erőlködött, hogy a gondolatait fékezze. Végre megjött a leváltás. Mindketten övükre akasztották a lámpát és az „Irma-tárna” vjult erőkből adta a szentet.

A felvonóban hátafordított Péternek. Nem bírt ránézni. A zuhanyzóban igekezett minél messzebb kerülni tőle. Furdás után egyenesen a kocsmába ment.

A bányafalu pirosított háza védelmet keresően dültek a helyenként sárga agyagtól csupaszigyoldálnak. A kis templom harangja vecsernyére kongatott, a házakból tödultak kifelé az emberek. Sötétarcú férfiak, fáradtan lépkedő asszonyok fekete ruhában, fekete fkendőkkel, imakönyvre kulcsolt kezekkel.

Balázs gunyosan húzta el a száját. Ő azóta nem járt templomba. Minek? Pedig hívták sokszor. Nem akarta magának bevallani, ment is volna. De nem! Miattuk nem! Rekedt hangon rendelt még egy pálinkát. Az alkohol megölte ezeket a gondolatokat. Igaz hogy jönnek helyébe mások... És a templom kis harangja is elnémult... nincs lelkiismeret.

A nap bucsuzóul végigsimitotta a hegyoldalak támaszkodó házak piros tetejét.

Tizenkettőkor szálltak a felvonóba. Balázs kábult volt és szenttelen. Szemei alatt huzódó tömören árnyékolt karika, borostás álla élénken hangsúlyozta ki Péter kiegyensúlyozott frissességét.

Itt is, ott is felharsant a köszönés: Szerencse fel! Balázs nem szólt egy szót sem. A nagy elosztótárnában szétszéledtek. Ők ketten mentek a

helyük felé. Megindult a munka. Utemesen kopogtak a csákányok. Szótlanul, mint mindig. Csak Péter kezdett dudolni a tizenhetedik csillénél. Azután eljött a váltás ideje.

Péter fáradtan egyenesedett fel és a tárna kijáratá felé indult. Kiáltani akart, de nem jött hang a torkára. Balázs csákánya csillogva csapott le a tárnabejárát támasztócölöpére. A kijárat hangos robajjal eltűnt. Sűrű por terjengett a levegőben. A beomlás a felső gyérfényű villanyégő huzalát is elszakította. Ziláltan meredtek egymásra. Péter félelem nélkül, de bizonyos szorongással. Balázs égő dühhel és gyűlölettel. Talán egy perc telt el, míg Balázs megszólalt.

- Most megfizetek neked, — sziszegte.
- Meg vagy örülve? Mi lett...
- Elloptad Julit! Elloptad mindenemet!
- Nem igaz!
- Igaz! Látom félsz. Ma hiába várnak ott-hon... Hiába énekeltél. Innen többé nem kerülsz ki. Lehet, hogy én sem... de megéri!

Péterben fellángolt a dac. Összeszorította a fogát. Nehezen tört ki belőle a szó.

— Hazudsz! Tudod jól hogy hazudsz! Te ajánlottad, hogy válasszon. Engem választott. Akkor talán még sajnáltalak is. Most már látom, hogy jól tette. Ilyen ember vagy te... te...

Balázs nem várta, míg befejezi. Ütött. Hatalmas lendülettel ugrottak egymásnak. Nem volt egyik sem erősebb a másiknál. Talán Péter lát-szott valamivel lágyabbnak. Szorosan egymást átfogva zuhantak a földre. Nehezen, zilálva szedték a levegőt. Hasztalan igekeztek megszabadulni egymástól. Balázs szemét elborította a vér. Észrevette Péter csákányát a földön. Az övét a beomló törmelék eltemette. Nagy lendülettel oldalt dobta magát, hogy elérje. Péter is észrevette. A könyörtelen harc most már a csákányért folyt. A két kemény kéz egyszerre csak

Lansbury újabb közép-európai tanulmány-utrá indult el

Londonból jelentik: Lansbury, az angol munkáspárt volt elnöke, aki tavasszal már végzett tanulmányutat Közép-európában, hétfőn délután újabb délkelet-európai utrá indult. Lansbury kíséretében két angol munkáspárti képviselő is tartózkodik.

Az angol munkáspárti vezér elutazása előtt kijelentette, hogy a közép-európai államok vezetőit egy konferenciára szeretné összehívni, mielőtt a katasztrófa Európában még kitérne. Ezen a konferencián kevés jóindulattal lehetne intézni a függő kérdéseket. Lansbury kijelentette, hogy a békés elintézés annál könnyebb lenne, mert a közép-európai államok közötti nézeteltérések nem is annyira politikai, mint inkább gazdasági természetűek.

Megkezdődtek Magyarországon a Szt. István jubileumi év ünnepei

Esztergomból jelentik: A Szent István jubileumi ünnepekre vasárnap kezdődtek meg Esztergomban. Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás ünnepi misét pontifikált, amelyen Horthy Miklós kormányzó nejevel és számos előkelőség kíséretében vett részt. Délben Serédi Jusztinián ebédet adott a kormányzó pár tiszteletére. Délután került sor Balassa Bálint, a vár tövében esett költő szobrának felavatására. Balassa Bálintot jobb kezében karddal ábrázolja a szobor, amint rohamra indult balkezelével pedig a lantot szorítja szívéhez. A kormányzó pár résztvevett még ezután az Árpád-házi királyok palotájának felavatásán, melyet nemrég ástak ki s tártak fel. Az avató beszédet Hóman Bálint volt kultuszminiszter mondta.

Budapestről jelentik: A Szent István jubileumi ünnepeken Németország és Olaszország is hivatalosan képviselteti magát. A német küldöttséget Hans Kluge vezénylő tábornok, a hatodik hadtest parancsnoka, az olasz küldöttséget Marinetti tábornok vezeti. A két küldöttség kedden délelőtt érkezett meg a magyar fővárosba.

pott le a csákány nyelére, mikor hatalmas robaj zavarta meg a küzdőket. Dermesztően félelmetes volt. Hosszu, dühörgő morgásban mult el. Percekig tartott, míg elnémult minden. Péter ébredt először a valóság tudatára:

— Beomlott a nagytárna.

Nem kiáltotta. Nem volt semmi hisztéria a hangjában. Egyszerű tárgyilagos megállapítás volt.

Balázs megrándult. A Davy-lámpa fénye mellett a fekete széntömbök gunyosan vigyorogtak feléje. Feltápázkodtak a földről. A csákány a földön maradt... Percek teltek el vagy órák. Balázs nem tudta. Nem volt már benne semmi gyűlölet vagy bosszu, csak a hiábavalóság érzése és lángoló szegény. Péter hangja riasztotta fel.

— Balázs! Vecsernyére harangoznak. Nem hallod?

Levette sapkáját és keresztet vetett. Balázs torkát fojtogatta valami. Harangzugas... nyolcszáz méterre a föld alatt...

— Péter, én is... én is hallom..

— Ne szólj semmit

Kezet nyújtott a másiknak. Keményen kapcsolódott egymásba a két kéz. Balázs fölkapta a csákányát és vadul kotorta a törmeléseket. Megtalálta, amit keresett. Az ő csákányát. Elhangzott a régi köszönés is:

— Szerencse fel!

A két csákány egyforma ütemben csapott a beomlott tárna falába.

Mindenki a bánya körül tolongott. A bányászok mind talpon voltak. A segédszolgák csoportját éppen most váltották fel. Megrohmozták kérdésekkel. Hallgatott mindenki, csak egy öreg bányász válaszolt tömpán:

— Élnék. Két csákány ütemes kopogása hallik...

Vorbuchner Adolf gyulafehérvári püspök ünnepélyes eskütétele az Uralkodó előtt

„Krisztus tanításának hirdetése békét teremt az ország lakossága között” — mondotta az Uralkodó

Bucuresti. Saját tud. Vasárnap számunkban röviden jelentettük, hogy Vorbuchner Adolf dr. a gyulafehérvári egyházmegye püspöke szombaton délből letette az esküt Őfelsége, a király kezébe. Az eskütétel részletei a következők.

Vorbuchner Adolf dr. a gyulafehérvári római katolikus egyházmegye püspökének ünnepélyes eskütételén megjelent Kászonyi Alajos dr. pápai prelátus és Schubert József kanonok, a bucaresti Szent József katedrális lelkésze.

A püspök a következő eskümintát mondotta el: „Isten és a szentek előtt hűséget esküszöm és ígérek Őfelsége Románia királynak és utódainak, amint illik egy püspökhöz, hogy tiszteletben tartsa és tiszteletben tartassa a gondozására rendeltékkel a király iránti hűséget, az alkotmányt és az ország törvényeit. Emellett semmi olyant nem teszek, amely a közrendet, vagy az ország épségét érinthetné. Isten engem úgy segítjen!”

„Nincsen a világon szebb, mint Krisztus uralmának a szolgálata”

Vorbuchner Adolf püspök ezután a következő rövid beszédet mondotta:

Sire! Mély alázattal és alattvalói hódolattal jelentem meg ma Felséged előtt, hogy letegyek az előirt hűségesküt és átvegyem jogszerint a gyulafehérvári római katolikus egyházmegye vezetését. Kérem Felséged magas engedelmét, hogy ezt az eskütételt ne tekintse csupán hivatalos cselekedetnek hanem egyuttal utasításnak, amely számomra azt mondja, hogy teljes szívvel és lélekkel részt kell vennem Felséged nagy terveiben és hatalmas munkájában. Két évvel ezelőtt jelentem meg első ízben Felséged előtt. Már ebben az időben meglehetősen zavaros volt a helyzet az eszmék

világában. Attól kezdve a zürzavar csak súlyosbodott, úgy, hogy már a testvér nem ismerte a testvért, amikor végül Felséged határozott közbelépésével nyugalmat teremtett, visszaadta a szavak pontos értelmét és helyreállította a rendet és a békét. Nagyon jól tudom, hogy kicsiny és jelentéktelen tényező vagyok az ország életében, de az az óhajtam, hogy szívvel és lélekkel résztvehessek Felséged nagyszerű munkájában. Erős meggyőződésem, hogy ezt cselekedve a legméltóbb módon szolgálhatom egyházam, a római katolikus egyház ügyét, mivel nincs ezen a világon szebb és nemesebb dolog, mint Krisztus uralmának, az egyetértés, a béke és szeretet uralmának szolgálata. Ebben az értelemben kérem Felséged jóakarátát és támogatását egyházmegyénk, híveink és szerény személyem számára. Az Isten árássa áldását és mennyei javait Felséged fenséges személyére, hogy jó befejezésre vezethesse nagy kötelezettségeit és erős lélekkel viselhesse el a nemrég elszenvedett nagy vesztet. Kérem Isten áldását a hazára, hogy a Felséged bölcs vezetése alatt fejlődjön, erősödjön és virágozzék!

Őfelsége a király válasza

Őfelsége a király válaszbeszédében a következőket mondotta:

— Püspök ur! Szívvel köszönöm azokat a szép szavakat, melyekkel mai esküjét megerősítette. Mindig öröm számomra, ha láthatom, hogy országom lakosságának lelki vezetői megértik, hogy szerepük a lelkek békéjének munkálása. Az egyház szerepe Krisztus tanításának hirdetése, amely, amint azt mondtam és hiszem, békét teremt az ország lakossága, a testvérek között. Szerencsét kívánok püspök urnak a mai napon, amikor teljes hittel és energiával indul meg ezen az uton, s kérem a Mindenhatót, hogy áldja meg a reábizott küldetésben.

Fegyverszüneti állapot a mandzsuri határon

Az oroszok és a japánok végrehajtották a fegyverszüneti megállapodást

Tokióból jelentik: Vasárnapra virradó éjszaka az orosz és japán csapatok végrehajtották a fegyverszüneti megállapodást. Ennek értelmében mindkét esapat körülbelül 90 méternyire vonult vissza a Csengkufeng dombtól.

A japán hadügyminisztérium sajtóosztálya hivatalos jelentésben hangsúlyozza, hogy augusztus 13-án a koreai Tumentől nyugatra vonultak vissza a japán csapatok és így kelet felé egyetlen japán katona sem áll. A japán hadvezetőség ezzel is bizonyítani akarja feltétlen békeszándékát.

NÉMETORSZÁGBA ÉRKEZETT A FRANCIA LÉGI HADSEREG VEZÉRKARI FŐNÖKE. **Berlinből** jelentik: A Németországba látogató francia katonai küldöttség, melyet Vuillemin tábornok, a francia légihadsereg vezérkari főnöke vezet, kedden délből érkezett meg a spaakeni repülőtérre. Vuillemin tábornok kíséretében van D'Astier tábornok is. A francia katonai küldöttség felkeresi a nevezetesebb német katonai intézményeket és hadi repülőtereket.

A mandzsuri-koreai és szovjet-orosz határvonal, ahol az új világháború fellobbanásának veszélye fenyegetett.

Egy székely község gazdakörének 30 éves ünnepe

Messzi vidékekről sereglettek össze a gazdakövek Panit község gazdakörének jubileumára

Panit, augusztus hó.
 Ez a 2000 lelket számláló székely község vasárnap ünnepelte gazdakörének 30 éves jubileumát. Hetek óta dolgoztak és készültek, hogy augusztus 14-én bemutassák az egyesült erővel folyó munka eredményeit. Be kell vallanunk, hogy mindaz, ami Paniton történt, jóval felülmulta a várakozásokat. Messzi vidékekről seregletől jöttek a gazda követek, mert tudták, hogy az E. G. E. mozgalma nem egy emberé, vagy egy vidéké, hanem az egész romániai magyar gazdatársadalomé.

A Vásárhelyről induló autó csak nehezen tudott magának utat törni a székértáborban. Amikor Szász Pál dr., az E. G. E. elnöke, akit utjára Telegdy László közp. felügyelő, Szeghő Dénes, Szász Ferenc felügyelők, Demeter Béla és Seyfried Ferenc egyleti segéditkár kísérték el, a község határába érkezett, a díszkapunál Váradi Albert a falu alkotó munkájáról ismert református papja és Gál József, a gazdakör elnöke üdvözölték. A községben pedig több mint 2000 gazda várta a program megkezdését. Nehéz feladat volna az összes ismertebb jelenlévők neveit felsorolni, éppen ezért csak futólag jegyezzük fel néhányat: itt van Mikó László E. G. E. felügyelő, a Marosmegyei Földműves Szövetség elnöke, Anghi Balázs szövetségi igazgató, Orosz Karoly, Dániel Elemér a Küküllői Gazdasági Egylet elnöke, Szász József, dr. Nagy Lajos, dr. Szilágyi Olivér, Patrovits Kálmán, Szántó János, Bustya Béla, Dohránszky cukorgyári felügyelő és még sokan Vásárhelyről, gróf Toldalagi József Koronkáról, gróf Teleki Mihály Gernyeszegről, Liszka Gedeon Berghiaról, Kacsó Lajos esperes, Török István Pasareni, Fekete János református lelkész Karácsonyfalva, Zsigmond Pál református lelkész Berghia, báró Atzél Ede Zaal de Campie, Podor Endre Samsund, Blénessy József Pasareni, Márk Károly Körtvélyfalva, Szekeres János és Elek, Fanace, Ugron Pál Fiatfalva (Udvarhely megye), Sajgó József Lázárfalva, stb. A marosmegyei gazdakörök közül nagy küldöttségekkel képviseltették magukat: Koronka, Kornest, Zaul de Campie, Kövesd, Sanvas, Troika, Gala teni, Pasareni, Sabeđ, Samsund, Madaras, Band, Berghia, Fanace, Tekefalva, Szentjoana, Udvarhely megyéből pedig Fiatfalva és Eliseni.

ÁLLATTENYESZTÉS TERÉN BARMELYIK VIDÉKKEL FELVESZIK A VERSENYT

A gazdanap fejfőversennyel vette kezdetét, ami több száz ember nagy érdeklődése mellett zajlott le. Az első díjat Nagy József Ferenc kapta meg, akinek a tehenétől 4 perc alatt 7 és háromnegyed liter tejet fejték. A második díj a Vajda Dezsőé és a harmadik a Gál Sándoré.

A verseny után hatalmas gazdatömeg megtekintette az állatképzőhelyt, amelyre rengeteg gyönyörű állatot hajítottak fel. Panit fáradhatatlan magyar gazdái hehizonyították, hogy az állattenyésztés terén bármelyik vidékkel felveszik a versenyt. A lovak csoportjában kiállítottak 30 darabot, aranyérmét kapott Máté Gergely, ezüstöt Siko János, bronzot Csobán Miklós. Okleveleket pedig Szomorai Dénes, Barthos Gábor, Vajda István és Zajzon Gyula.

A tehenek csoportjában 35 állatot mutattak be. Aranyérmét kapott Izsák János, ezüstöt Gál Sándor a Jánosé, bronzot Váradi Albert. Okleveleket pedig Máté Gergely, Szomorai Dénes, Gál Salamon, id. Máté Gergely, id. Jánosi Sándor, Kovács József és Nagy Ferenc Sándor. A bikák csoportjában 6 állatot szemléltet a gazdak. Tenyésztésért ezüst érmét kapott Kovács Miklós Harco községből és a Székely birtokosság Vánda nevű bikájának tartásáért oklevélben részesült. Az úszók csoportjában 52 gyönyörű példányt lehetett látni. Aranyérmét kapott Adorján Antal, ezüstöt Nagy József, oklevelet Kovács Márton Péteré, Kovács József Mihályé, Gál Sándor Sándoré Nagy Lőrinc és Ciula Zaharie. Sertések csoportjában aranyérmét Limbășan őrnagy, Zajzon Gyula és Siko Sándor, ezüstöt Nagy Lajos, oklevelet pedig Pete Gyula, Kovács Sándor Tamase, id. Gál Domokos.

Dr. Szász Pál az E. G. E. elnöke örömmel al-

Legújabb könyvek:

Tóth Tinamér: Üdvözlégny Oltárszentség	223 lei
Gercly Jolán: Ha tudnád	90 "
Schmidt: A megváltás szolgálja	162 "
Pöppe: Eucharisztikus nevelés módszerei	44 "

lapithatta meg, hogy a gazdaköri élet az állattenyésztés terén is tovább komoly reményekre jogosít. Elismerését fejezte ki a gazdáknek, okos szerű állattenyésztésükért.

A kiállítás után a hatalmas gazdatömeg a templomban vonult.

A TERMÉNYKIÁLLÍTÁS MEGTEKINTÉSE

A templomozás befejezésével a terménykiállítás megtekintésére került sor, melynek keretében Telegdy László központi felügyelő foglal-

Ósi népszokások a falu szinpompás, festői felvonulásán

A paniti gazdakör délután 3 órakor valóságos élményszámba menő meglepetéssel lépett a nyilvánosság elé. Szász Pál elnök előtt elvonnult a tömeg. Elsőnek 4 gyönyörű tehén által vontatott ekét hajtottak el, s a gazdak a falu hagyományos köszöntésével üdvözölték az elnököt. Majd a székely lányok és legények éneklő és festői szep arató csoportja vonult el, akik előtt Bartha Lajos székely gazda haladt óriási buzakoszoruvál a fején. Utánuk négy ökor által húzott székely következtet, amelyen szépen felszített asztal volt elhelyezve és körülötte pedig

kezdett az E. G. E. nemes vetőmagterjesztő akciójával, különös tekintettel a Panitnak juttatott búzára és Gülbaba vetőmag burgonyára. Amint mondotta — az eddigi kísérletekből megállapítható, hogy a vetőmag akciót mindenütt a legteljesebb siker koronázta és épen ezért a jövőben az E. G. E. szélesebb alapon akarja lefolytatni.

Szeghő Dénes, az E. G. E. állattenyésztési felügyelője tartalmas előadásban ismertette az állattenyésztési szindikátusok jelentőségét. Seyfried Ferenc a hallgatóság nagy figyelmé középette mutatta be a lucerna svéd módon történő szántását. Szász Ferenc EGE felügyelő értékes beszédében azt fejtette, hogy a legfontosabb terményünk a búzát hogyan kell okoszerűen művelni és milyen fajtát vossenek.

A terménykiállításon aranyérmét kapott Zajzon Gyula, ezüstöt Nagy Gy. Sándor, bronzot Barabási József a Lajosé. Számos kisgazdát oklevéllel tüntettek ki.

Ezzel a délelőtti program befejezést nyert s a gazdak a népházban közebeden vettek részt.

éneklő és mulatozó lányok és legények ültek. A menetet a gazdakör gépeinek a csoportja zárta be. Kötőnő karban lévő hat vetőgép, tárcsás boronak s utójára négy traktor által vontatott hatalmas éneklőszekrény. A menetet végig hatalmas éljenzésben részesítették, amely visszafordult s Bartha Lajos a buzakoszoruvál dr. Szász Pál elé lépett. „Tisztelt Gazd! Uram! megszólítsa! az évezéados székely arató verral közeztötte, amire ugyancsak versben Kovács Ferenc székely gazda válaszolt.

A díszközgyűlés

Már délután ötre járt az idő, amikor Gál József, a Gazdekör elnöke, megnyitotta a díszközgyűlést. Megfelelő helyiség hiányában szabad ég alatt gyülekeztek a gazdak, de közben megeregt az eső, amely a késő esti órákig szakadatlanul zuhogott. Megható és egyben megkapó látvány volt, amint közel 2000 székely gazda másfél óráig állt a szabad ég alatt zuhogó esőben és hallgatta a szónokokat.

Gál József megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy becsületes munkával elérkeztek a Gazdakör fennállásának 30 éves évfordulójához, amit csak tanulással és összetartással értek el, mert ebben rejlik az erő. Vigyázzunk arra — mondotta — hogy az elődeink által ránk hagyott örökséget becsülettel és tisztességgel megőrizzük.

A helybeli férfi és vegyes dalkör közben Kádár tanító és Barthos Gábor vezetésével szebbnél-szebb népdalokat énekeltek.

Az ülés megkezdése előtt az énekkarok a Király himnuszot intonálták.

Barthos Gábor, a falu egyik lelkes vezetője, a gazdakör ügyvezető elnöke, színes beszédében ismertette a Gazdakör történetét.

AZ EGE ELNÖKÉNEK BESZÉDE

Ezek után dr. Szász Pál, az EGE elnöke emelkedett szólásra, aki zuhogó esőben tartotta meg hatalmas beszédét. Dr. Szász Pál egyebek között a következőket mondotta:

— A mi hazánk az a föld, amit keserves munkával megdolgozunk s amit őseink vérrrel, mi pedig verítékkal áztatunk. A célunk nem lehet más, minthogy az örökséget gyarapítva, őrizzük meg s hagyjuk az utánunk jövő nemzedéknek.

— Hiába vannak gyönyörű tervek és érdekes elgondolások, mert azt egyetlen magyar kisgazda sem tudja önmagában megvalósítani és megoldani. Össze kell fogni s együtt kell dolgozni. A paniti példa jelzi azt az utat, amelyen a jövőben

haladni kell. Mert csak így tudunk a saját földünkön, hitünkben, anyanyelvünk megőrzésével és nemzeti kulturánk gyarapítására élni.

— Körülöttünk azonban vannak más népek is, az erdélyi románság és a szászok. Erdély története szervesen kapcsolódik ennek a három népnek az életéhez és mindegyik a maga léteért megvívta az élettel járó küzdelmeket. Akkor, amikor az emberiség nagy része a legnagyobb gazdasági és lelki megrázkódtatások között él, mi Erdélynek szent földjén a békét s a szeretetet hirdettük. Együtt kell ugyanis tovább vinnünk az élet terheit s ugyancsak együtt kell megélni ezen a földön.

— A magyar gazdatársadalom előtt még nagyon sok megoldásra váró feladat áll. A közösségi munkától soha sem szabad visszariadni és a gazdatársadalomnak tudnia kell, hogy milyen uton tudja biztosítani fennmaradását. Szent hitem és meggyőződésem, hogy közös akarattal és belső fegyelmeléssel ki fogjuk vívni magunknak mindazt, amire és amire a magyar gazdatömegnek szűksége van.

— Mi sokkal többre vagyunk kötelezve, mint amennyit tudunk, vagy talán sejtünk. Adjunk hitelt az Istennek, hogy a magyar népet megáldotta mindazokkal a tulajdonságokkal, amelyekkel az élet legkeményebb harcában is megállhatja a helyét.

Az elnöki beszédet lelkes éljenzés zárta be. Mikó László, a marosmegyei gazdakörök nevében üdvözölte a jubiláló gazdakört. Zajzon Gyula verseket szavalt nagy sikerrel. A dalkörök énekszámaikkal gyönyörködtették a hallgatóságot.

A gazdanapot Váradi Albert lelkész megható beszéde zárta be. Az ifjuság pedig reggelig tartó táncmulatságon vett részt.

Dr. Szász Pál és kísérete az esti órákban hagyták el Panitot, utközben látogatást tettek Pálffy Jenő haróci gazdaságában.

Jugoszlávia két vezető nemzete kibékül egymással

Macsek horvát ellenzéki vezér nagyjelentőségű tárgyalásai Belgrádban

Belgrádból jelentik: Macsek, a horvát ellenzéki párt vezére több napig Belgrádban tartózkodott. Belgrádi tartózkodását a horvát és szerb nép közötti kibéküléssel hozták összefüggésbe. Macsek vasárnap a paraszt demokrácia-pártok vezetőivel tárgyalt, majd hétfőn folytatta megbeszéléseit. A megbeszélések után beszédet mondott, melyben többek között a következőket jelentette ki:

— Tíz éve harcolnak a szerb és horvát

tok egymás ellen. Most már ideje, hogy vége legyen ennek a harcnak!

Macsek tárgyalásairól hivatalos jelentést adtak ki, amely leszögezi, hogy a horvát néppárt helyesli az 1937 októberében kiadott nemzeti szerződést, amely a demokrácia és parlamenti elvek alapján rendezte a horvát és szerb nép viszonyát. A hivatalos jelentés felszólít mindenkit arra, hogy fogjanak össze a két nép végleges kiegyezése érdekében.

Má
riai fő
köztárs
vadászo
keznek.
szor, a
lármá v
hogy v
ma reg
Adlerer
már lá
van az
hasonló
több m
már a
keskeny
gal, egy
Mindős
vonta
azian E
igéretne
Inc
baraton

szélyes
útról
könyve
bőstetel
repülő
gyász
mezlet.

M
lám, m
Csak e
ként: r
kifogás
rändula
száz M
Persze,
jelölter

Ug
lok; az
mint a
állomá
solyog
tanács

kezdve
bad m
s ha a
nemcs
az el

Há
nem t
a köz
áll egy
kocsim
igazit
varhar
szorj
valóba
elem a
mint a
kezern
M

A „Magyar Lapok” kizárólagos közlési jogával.

Utánnnyomás még kivonatossan is tilos.

XI.

Már két nappal itt állomásozom az aragóniai fővárosban, Zaragozában. Ugyilátszik, a köztársaságiak megneszelték, hogy itt van a vadászosztály, mert egyáltalában nem jelentkeznek. Fölszállunk ugyan naponta néhányszor, a végén azonban mindig kiszül, hogy valakinek volt a jelentés és anélkül térünk vissza, hogy valami dolgunk is akadt volna. Így hát ma reggel azt határoztam, hogy beülök kis Adlerembe s körülnézek egy kicsit. Ovidot már láttam, sőt csatáztam is a barrikádjain, van azonban még egy spanyol város, amely hasonlóképpen él, mint Ovidó: Huesca. Ezt is több mint egy esztendeje annyira körülzárták már a köztársasági csapatok, hogy csak egy keskeny út köti össze a nemzeti Spanyolországgal, egészen elfoglalni azonban nem tudják. Mindössze a barcelonai vörös rádió ígéri havonta átlag kétszer, hogy a város most már aztán biztosan a köztársaságiak kezére jut, ám ígéretnél soha nem jutnak tovább.

Indulás előtt századparancsnokom egy tiszt barátomat küldi hozzám s az azt mondja:

— Nagyon vigyázz magadra, Zsöl, veszélyes a kirándulás Huescába. Le ne térd az útról még csak pár száz méternyire se, mert könnyen elcsúszhat. S azoknak megkülönböztetett rokonszenvét az idegen nemzetiségű repülőbiztosok iránt bizonyára ismered. Hát vigyázz! A századparancsnok hathatósan figyelmeztet!

Még jól is esik ez az alyai gondoskodás; lám, mégis csak vannak jóbarátaim idelent is. Csak ennyiben fontos a figyelmeztetés, egyébként: remek idő van, kocsim prima, kedélyem kifogástalan, hát mintha valami vasárnapi kirándulásra mennék, úgy vágok neki annak a száz kilométernek, ami Huescától elválaszt. Persze, térkép van előttem, azon pontosan megjelöltem az útvonalat és tartani fogom magam

Nem egyszerű dolog Huescaba jutni

Ugy hetven kilométeres sebességgel vágta-
lok; az út itt elég jó s motorom úgy zümmög,
mint a darázs. Villanera de Guerra az első
állomás, aztán Zuera következik. Itt mo-
solyogva ismétlem magamban parancsnokom
tanácsát.

— Zuera után a második vasúti átjárótól
kezdve már legfeljebb csak tíz kilométert sza-
bad menned. Ott tér el az út Almudevar felé
s ha azon túl csak egy kilométernyire is megy,
nemcsak ellenséges tűzkörbe, hanem egyenesen
az ellenség kezébe kerülsz.

Hát vigyázok Almudevarnál. Igaz, hogyha
nem ügyelnék, akkor se tudnék elkanyarodni
a köztársaságiak felé, mert a keresztútnál ott
áll egy altiszt a Guardia Civil-től, ez leállítja a
kocsimat, igazoltat s ugyancsak pontosan útba-
igazit. Még azt is megmondja, hogy Almude-
varban van egy kitűnő vendéglő, ahol, ha
szomjas vagyok, ihatom valamit. Az altiszt
valóban igazat mond, mert remek sört tesznek
elém az almudevari falusi kocsmában. Hideg,
mint a jég, hát testileg felfrissülve veszem újra
kezembe a volánt.

Most kegyetlen rossz útrész következik,

ám a hetven kilométeres sebességből nem en-
gedek. Elhagyom Alcala de Gurreat, majd
Montmesát. Ezek kissé távolabb esnek az ell-
enségtől. Orillánál és Lupinennél azonban is-
mét közeledem az ellenséges vonalak felé, ami
abból is látható, hogy a község bejáratánál ho-
mokszák mellvédek emelkednek és gyalogság
tartja a falut megszállva. Hat kilométer érde-
ketlen út után rátérek a Jacoból jövő huescai
műútra. Itt aztán nekieszem a kocsimat,
nemcsak azért, mert itt nincs semmiféle for-
galmi akadály, hanem azért is, mert ezen a
mintegy négy kilométer széles útszakaszon ro-

Miért nem tudják a köztársaságiak elfoglalni Huescát?

Ahogy így a város kedvezőtlen harcászati
helyzetét szemlélem, sehogy se tudom meg-
érteni, hogy Huesca még mindig a miénk.
Rendes körülmények között egy hétig se le-
hetne tartani s a köztársaságiak meg is kísérel-
tek mindent, hogy elfoglalják. Közvetlenül
Bilbao elfoglalása előtt a valenciai kormány és
vezérkara itt kezdte meg a nemzetiek által szo-
rongatott északi tartományok érdekében a te-
hermentesítő támadást. Június 15-e és 19-e kö-
zött Alerre és Chimilla mellett indultak először
rohamra a Garibaldi nevét viselő köztársasági
zászlóalj emberei. Húsz nehéz orosz tank, több
üteg és több harci repülőszázad támogatta őket,
de nem sikerült nekik a támadás. Utánuk mint-
egy tízezer főnyi négyes különítmény rohamo-
zott három napon keresztül, a védők azonban
azokat is visszaverték. S az a csodálatos ebben
a teljesítményben, hogy a védők egyáltalában
nem kaptak erősítést, saját erejükből sikerült

hamtempóban szokás áthaladni, lévén, hogy a
köztársaságiak néha nem sajnálnak ide néhány
gránátot. Még szerencse, hogy a magános gép-
kocsikat nem igen bántják, inkább a teherszállí-
tó gépkocsi-csoportokra fenik a fogukat,
amelyek élelmiszert visznek a városba. Ezen
viszont úgy segítenek Huesca védői, hogy
rendszerint éjjel végzik az élelmiszerszállítást.
S éjszaka itt mindenki alszik s mindkét fél na-
gyon elítéli a sötétben végrehajtott támadást.
Éjszaka aludni kell, az itt a jelszó. Lehet, hogy
nyolevan kilométerrel megyek, de az is lehet,
hogy százal.

Hát nem éppen egyszerű dolog eljutni
Huescába.

Végre is megérkezem anélkül, hogy egyet-
len puskát is elsütöttek volna utánam. Kiszál-
lok, megmosdom, aztán elindulok tanulmány-
utamra.

Huescát már a diadalmas felkelés első
napján elfoglalta egy maroknyi kis felkelő csa-
pat, azóta is tartja s ez annál érdekesebb, mert
éppen ez a város volt az, amelyben a legtöbb
marxista érzelmű ember lakott.

Most itt vagyok a város templomtornyában
s pontosan látom az ellenség vonalait, sőt még
a távolban menetelő köztársasági járőröket is.
Egy nagy ház áll a város határán kívül, az
elmelegítőintézet. Ez még a mi kezünkben
van, a temető azonban már a köztársaságiaké.
Miénk az Ermita San Loreto-i remetelak is, s
hogy a miénk, ezt csak a spanyol vallásos ér-
zéssel lehet megmagyarázni. A nemzetiek
ugyanis semmiféle vérdíjazatot nem sajnálnak
azért, hogy megvédjék a kicsi zárandokhelyet,

megvédeniök a várost; a Bilbao ellen törő
nemzeti csapatokból egyetlen századot sem
kellott elvonni Huesca védelmére, noha a vörö-
sök éppen azért csinálták a támadást, hogy
Bilbao-tól elvonják az erőket. A brunetei áttö-
rés alkalmából a vitéz védőseregnek még egy
támadást kellett kiállania, ám Huesca ezután
is fehér maradt. Július 15-ike óta aztán csende-
sebb itt az élet s a derék falangisták, a spanyol
nemzeti egység pártjának vitéz harcosai, meg-
elégedve mondják, hogy úgy látszik, ismét el-
érkezett „el descanso”: a pihenés ideje.

Ebédnél a város helyőrségéhez tartozó tisz-
tek magyarázzák meg a dolgot, hogyan tudja
a nemzeti hadsereg Huescát tartani. Ennek
több magyarázata van. Az első az, hogy a fa-
langisták olyan halált megvető bátorsággal küz-
denek amelyre alig van példa a spanyol törté-
nelemben. A legnagyobb túlerő elől sem vo-
nulnak vissza, felveszik a küzdelmet és sem-

A nemzetiek fogságába került, vagy oda átszökött köztársaságiakat, akik spanyol nemze-
tiségűek, Francoék csapatai gyógykezelésben részesítik és élelemmel látják el. Képünkön
a nemzetiekhez átszökött köztársaságiak egy kis csoportja látható, amint kenyeret kap-
nak Francoék katonáitól

miféle helyzetet nem látnak reménytelennek. Ez azonban nem volna elég. Hozzá tartozik a helyzet magyarizálásához az is, hogy a város körül többnyire katalán katonák vannak, ezek pedig nem a legvitézebb harcosok. A Földközi-tenger partvidékéről jöttek ugyan ujonnan sorozott utoncok is a katalánok mellé, ám ezeknek a kiképzése nagyon hiányos, az internacionális dandár viszont, amely szintén itt van, pénzért harcol s így katonai értéke nem valami nagy.

Ami csemegéje a köztársasági repülőknél

Az ellenséges gyalogság meglehetősen csöndesen viselkedik mostanában, ezzel szemben a köztársasági repülőknél valóságos csemegéje Huesca. Minduntalan itt elégitik ki harci vágyukat s ez érthető is. Miért? Mert nemcsak hogy léghárító gépei, de még léghárításra alkalmas géppuskái is alig vannak a városnak, mikorra viszont a zaragozai repülők megkapják a riadójelet, hogy Huesca felett ellenséges bombázók garázdálkodnak s ők ideérnek, a köztársasági repülők már réges-régen árkon-bokron túl járnak és nevetnek a nemzeti vadászgépek erőlködésén. Már két nappal a város birtokba vétele után bombázták madridi repülők Huescát s azóta nincs olyan hét, hogy ne zaklatnák a lakosságot. A katonai parancsnokságnak már háromszor is változtatnia kellett a helyét a folytonos bombatámadás miatt, sőt a kórházat is ki kellett üríteni s a beteget és sebesülteket magánházakban elhelyezni mert a köztársaságiak számára a kórház is „objetivo militar.” Eddig több, mint száz békepolgár vesztette életét a repülőbombák miatt s igen sokan megsebesültek. Sok a rom a városban és rengeleg az elárult macska. Ezek szomorúan és soványan nyivákolnak a rombadólt falak mellett.

A város hajdan szép székesegyházát is tönkretette az ellenség s szinte csoda, hogy a felbecsülhetetlen értékű, alabástromból készült főoltár teljesen épen maradt. Még egy karcolás sincs rajta, annak ellenére, hogy a tetőt néhány gránátok vágta keresztül és ott robbantak a templom belsejében. A templommal szemben lévő hatalmas bércfalotának azonban csak a főfalai merednek az égnek s ezeken, mint valami roppant trombiták, ott ásitának

a riadó szirénák. Még másról is nevezetes ez a ház. Az egyik ostrom alkalmával egy gyönyörű, fiatal leány kancsóval a kezében a kúthoz sietett s ez előtt a ház előtt találta szíven egy ellenséges golyó. Isten tudja, hány halott volt már ekkor, de ennek a gyönyörű lánynak a halálától szinte megőrültek a védők. Alapos bosszút álltak érte, aztán a halottat szépen eltemették, díszes sírrel állították neki s azóta minden nap, hogy valaki a városból friss virágot ne vigyen a sírjára.

Az élet itt? Csaknem pontosan olyan, mint Oviedóban. Az iparosok dolgoznak s a kereskedésekben jóformán mindent meg lehet kapni, csak éppen nem úgy, hogy az utcáról mehetne be az üzletbe az ember. Mert az utcát ajtókat beszegelték, az ablakokat homokzsákokkal torlaszolták el s a kapukon kis cédula figyelmezteti a járókelőket, hogy az utcán át kerüljön az üzletbe, ha vásárolni akar valamit. Ott bent aztán mindent megkaphat, a dohánytól, a boron és sörön át, egészen a bel- és külföldi újságokig. Még templomba is úgy járnak az emberek, mintha nem is szorongatná a vörös gyűrű Huescát. Ragaszkodnak vallásukhoz s ezt mi sem jellemzi jobban, mint az úrnapi eset. Urnapján reggel ugyanis vörös bombázók látogatták meg Huescát, ledobtak egy csomó bombát, szétromboltak néhány hatalmas házat, ám félórával távozásuk után már összegyűlt a templomban a hívők serege s a huescaiak éppen úgy megtartották az úrnapi körmenetet, mint tavaly, vagy akár tizenöt évvel ezelőtt.

Hát ilyen Huesca. Most elég csöndes. Egy darabig ott ülök az ebédlőasztalnál a spanyol tisztekkel, aztán kimegyek a városba a katonák közé. Pészesen tisztelegnek: fegyelmetek. Itt-ott megállók beszélgetni velük s mikor megtudják, hogy láttam Franco tábornokot, kérdésekkel árasztanak el. Mert ők még sohasem látták Spanyolország vezérét, csak fényképekről ismerik. Hát mesélok róla s a délutánban egyszerre csak felzendül a katonák ajkáról a kiáltás:

— Viva Franco! Viva España!

Lehet, hogy a kiáltásra a polgárok boldogan riadtak fel álmukból s egy pillanatra azt hitték, hogy Franco tábornok most vonul be Huescába.

(Legközelebbi közlemény a „Magyar Lapok vasárnapi számában.)

Ember kezéből ettek a cápák

Londonból írják: A világ legmerészebb buvára kétségtelenül az a Pedro del Valle nevű kanadai természetudományi doktor, aki egész különös módon, házilág készült buvárlótonyában tanulmányozta a tenger világát oly helyen, ahol a cápák szinte nyüzsögnek. Ma már elmondhatja magáról, hogy senki úgy meg nem figyelte a tenger állatvilágát és nem szerzett oly közvetlen kapcsolatokat velük, mint ő.

Del Valle dr olyan buvárszakot csinált magának, amelynek belsejéből kényelmesen lefényképezhet mindent. Kezeire vékony bőrkesztyűket húzott, kivitette magát a tengerre és leszállt. Egy tartányban élelmiszereket is vitt magával. A tenger fenekén, néhány ezikla tövében mereven megállt és nem mozdult, csak a filmgépjét helyezte üzembe és várt.

Két tenyerében kukoricaliszttal készült kalácsféléket tartott s egyszerre megelevenedett körülötte a táj. A halak ezrei jöttek, kapkodtak a sárga kalács után, de akadtak olyanok is, melyek óvatosan elkerülték és nem nyultak hozzá. De nemsokára megjelentek a vizek ragadozója is: a cápák. Egy fiatal cápaivadék mindenkelőt a sisaknak rohant neki, de közvetlen közelből irányt változtatott. Eltűnt a felhémályos háttérben, de pillanatok múlva néhány társával együtt újból megjött s most már tökéletes nyugodtan odakapott a tudós kezéhez. Kiette abból a kalácsdarabot. Társai azonban megérezhették az ember szagot és támadólag léptek fel. Egyikük leharapta a tudós két ujját, egy harmadik pedig a háta mögé jutott. De végül is a kitartó tudós legnagyobb ámulatára sorban jelentkeztek a kukoricaléért és percekig táplálkoztak. Del Valle épen maradt kezéből. A tudós sérült ujjcsontjai azonban oly erősen véreztek, hogy meg kellett kezdenie a felszállást.

Nagynehezen ez is sikerült, de csak oxigén-bombák segítségével, amiket megfelelő távolság-

ban a hajóról bocsátottak le és robbantottak fel. A tudós a napokban mutatta be meghívottak előtt a tenger fenekén készített filmjét s megnyerte vele Kanada nagydíját, tízezer kanadai dollárt. Ennyit megér a két leharapott ujj és az a tapasztalat, amit Del Valle a mélyben tett.

A floridai partok közelében ritkán látható tengeri disznó tűnt fel, amelyet sikerült etetéssel egészen megszéledíteni, úgy, hogy ez a ritka, fenti fényképfelvétel is készülhetett róla.

Victor Mihail ezredes csiki megyefőnök szózata a lakossághoz

Csikszereida, augusztus hó.
Röviden jelentettük, hogy Rizescu Eugen alezredes-megyeifőnököt Calinescu belügy-miniszter táviratilag felmentette állásából és helyébe Mihail Victor sepsiszentgyörgyi ezredes neveztek ki Csikmegeye közigazgatásának élére. Az új megyefőnök beiktatása után szozatot intézett a megye lakosságához és elrendelte, hogy a megyei hivatalos lapban megjelent kiáltványát minden községben hirdessék ki és magyarázzák meg a lakosságnak mégpedig az első vasárnapon. A kiáltvány annyi sok nemes szándékot tanúsít egy magasrangú katonatiszt részéről, hogy feltétlenül nyilvánosság elé tartozik, legalább abban a részben, amely a falvak és a lakosság gazdasági, kulturális, egészségügyi és társadalmi népjólétét akarja magasabb színvonalra emelni.

— Tudomására hozom mindenkinek — mondja a kiáltvány — hogy Csikmegeye élére kerülve, felakarom emelni a megyének a színvonalát minden tekintetben és arra igyekszem rábírní, hogy tudatára ébredjen természeti kincsei kimeríthetetlen gazdagságának és az általános népjólét emelésével kiérdemeljem Öfelsége II. Károly király legmagasabb elismerését. Hogy azonban az ő példája nyomán elérhessem a célokat, mindnyájatok becsületes segítségére van szükségem. Azt akarom, hogyha bárki idegen ebbe a megyébe jön, akár a gyönyörű Istenadta üdülőhelyeinkre pihenni és felüdülni, akár pedig csak keresztül utazik itt, lássa meg az állatok mindenféle szempontból elért haladást s őszinte szívvel és szóval mondja el: Csikmegeye lakossága tudatában van kincseinek és azok becsületes elsődleges létérdekét képezi. Isten védje őket. Ezekkel az emberekkel Románia fejlődni és haladni fog.

Dolgozatok becsületesen, mindenki gondozza házát, földjét és házatáját. Gondozza a házat mindenki kívül is, belül is, sokat szel- lőztessétek a lakásokat, Ne veszekedjétek, Szere- séteket egymást s segítétek egymáson jó tette- kkel, úgy ahogyan én is segíteni foglak mindnyájatokot, mert ebben az országban nem történetik semmi rossz azokkal a lakosokkal, akik tisztelik a törvényt és tiszták a lelkek.

Felcséteket meg időben az aókat. Gond- zátok által áitokat. Hallgassátok meg és köve- setek törvényes vezetőit tanácsát. Ne zav- rjátok meg az eseteket szesz italokkal, vagy ki tudja milyen káros és tisztátalan eszmékkel, mert jól tudjátok, hogy sem a törvény, sem a lelkiismeret, sem a jó Isten nem bocsátja meg.

Akármi nyomja is lelketeket: forduljátok vezetőitekhez, irjátok nekem, vagy jöjjetek fel a megyeházára az ajtómon lévő leveles ládiká- ba dobjátok be panaszaitokat. A levélszekrény kulcsa nálam van s azt csak én nyitom ki.

Legyetek méltók magatokhoz. Tiszteljétek a családi tüzelyet, gondoskodjatok gyermekei- tekről s vigyázzatok vagyonotokra. Ne vereke- djétek s ne kaszaboljátok egymást minden sem- miségért kaszával, villával vagy bicskával, mert kórházba, vagy börtönbe kerültek, el kell hagynotok családjaitokat, földiteket s a per- kedéssel hiábavaló kiadásokat csináltok. Elje- tek törvényes házasságot. Összel a nyári mun- ka befejezése után megrendezem a „törvényes otthon napjait” mindazok részére, akik vadhá- zasságban élnek s ezt a napot ünneppé avatva, a vadházasságok törvényesen meg fognak es- külni. Tiszteljétek a más feleségét. Jelentétek azonnal kérségi előjáróitoknak, akik házasság- törésben élnek. Bennem mindig megtaláljátok a becsületes, megértő törvényes és emberies ve- zetőtököt, aki a köz javáért és az ország hala- dásáért dolgozik.

Legyetek tiszták testben és lélekben. Ha betegek vagytok, menjétek azonnal orvoshoz, ne várjátok meg, míg a betegség teljesen le- ver lábaitokrol. Ha asszonyaitok szülés előtt ál- lának, gondoskodjatok szakképzett ezülszónó- ról. Összel díjakat fogok kiosztani azok között a falvak között, amelyek a legszebb eredményt mutatják a fentiek terén.

Megkezdtem a falvak látogatását. Ha vala- kinek mondvalója van, jöjjen hozzám biza- lommal, vagy foglalja irásba kérését.

Hallgassatok rám: fel a becsületes munká- ra, törvényes életre, megyénk felvirágoztatásá- ért és országunk büszkeségére! Sánátate — egészséget!

Eddig tart Victor Mihail ezredes, csikme- gyei prefektus kiáltványa. Katonás rövidséggel parancsol, rendelkezik és kér. Az eddigi falu- látogatásai után több rendben kijelentette, hogy a megye székei lakosságának alig volt szüksége a rendelkezésre, de nem árt, ha továbbra is meg- szíveljük jószándék által vezetett intelmeit és ta- nácsait s még magasabb színvonalra emeljük gaz- dálkodásukat, kulturájukat.

Albert István

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 300. kétévre 400. negyedévre 210. egy hónapra 70. lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P. Egyenlő részletekben: Egész évre 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 12-27.

Csúf szerkesztő: dr Sulyok István

Kéziratokat nem örvény meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Lassubbodó nyugati szél, míg továbbra is eső, a hőmérséklet kissé emelkedik.

HÁROMEZER EMBER VETT RÉSZT A CSIKSOMLYÓI NAGYBOLDOGASSZONY-NAPI BUCSUN. Csikszereda. A csiksomlyói ferences atyák az idén is megrendezték a község, a szomszédos város és a környék katolikus híveinek részére a Nagyboldogasszony-napi búcsút a kegytemplomban. Az ünnepi szentmisét *Gadl* Tamás somlyói esperesplébános mondotta fényes papi segédlettel a templomot zsufolásig megtöltő háromezer ember előtt. Szentbeszédet dr *Csipák* Lajos kanonok, finevelőintézetű igazgató és *Lukács* Mansvet miszionárius atya mondották. A búcsút körmenet zárta be. A családias jellegű, bensőséges lefolyású búcsún sokan gyóntak és áldoztak.

Meghalt özv. Pataky Menyhért. Budapestről jelentik: Hadpataky Pataky Menyhért törvénytörvénybíró özvegye vasárnap, 69 éves korában rövid szenvedés után meghalt. Temetése augusztus 16-án, kedden délután volt a farkasréti temetőben. Az elhunytan Pataky Tibor dr miniszterelnökségi államtitkár édesanyját gyászolja.

KÉTNAPOS KONGRESSZUST TARTOT-TAK NAGYVÁRADON A SZABÓIPAROSOK. Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap és hétfőn tartották meg városunkban a szabóiparosok országos kongresszusát. Mindkét napon erdélyi felszólalások hangzottak el, melyek megvilágították a szabóiparosság helyzetét, szerelmeit és kívánságait. A kongresszus legfőbb ténykedése közé tartozott, hogy elhatározták egy árubeszerző szövetkezet megalapítását. Kiküldtek egy bizottságot, amely az árubeszerző szövetkezet felállításának módjait vitatja meg és javaslatot terjeszt majd a szabóiparosok szindikátusa elé. Kimondta a kongresszus, hogy a férfi és női szabók nem csinálhatnak egymásnak konkurrenciát, a férfiszabó nem vállalhat női munkát és fordítva. Foglalkozott a kongresszus részleteiben a kontárkérdéssel, majd a betegséglelyző panaszok orvoslásának lehetőségét vitatták meg.

* Új divat-áruház Nagyváradon. Nagy eseménye van Nagyvárad kereskedelmi életének. Csütörtökön, 18-án reggel új női divat-áruház húzza fel redőnyeit a Bazár-épületben. Az újonnan megnyitott UCOR nődivatáruház a legújabb belföldi és külföldi szövet és selyemujdonosságokat, valamint a legjobb minőségű vaszon és damasztárakat bocsátja a nagyközönség rendelkezésére. Különösen specializálta magát az UCOR nagyáruház a divatos ruha- és kabátanyagokban s kétségteien, hogy az új divatáruház a nagyváradai közönség legkényesebb igényeit is ki fogja elégíteni.

AZ ÖTÖDIK KUTAT IS FELTÁRTÁK A MAGYARORSZÁGI OLAJFURÁSOKNÁL. Budapestről jelentik: A lispe-szentandrási olajfurásoknál sikerült az ötödik kutat is feltárni. Ez a kút napi négy-öt vagon olajat tud adni. Ezzel Magyarország olajtermelése most már évi nyolc-tízezer vagon olajra tehető, ami azt jelenti, hogy a lispe-szentandrási olajkutat az ország szükségletének jórészt ki tudják elégíteni. Az olaj feldolgozására két tisztítótelepet állítanak fel rövidesen, ahol az olajtermelés 60-70 százalékát bebiztosítják át.

HLATKY ENDRE — KORMÁNYFŐTANÁCSOS. Budapestről jelentik: A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Hlatky Endre dr-nak, a Magyar Telefonhíradó és Rádió Rt. igazgatójának a magyar rádióközvetítés fejlesztése által szerzett érdemei elismeréséül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta. Ez a címadományozás széles körökben kelt örömteljes visszhangot. Hlatky Endre dr kiváló képességei közismertek. Annakidején a miniszterelnökségi sajtóosztály élén végzett kitűnő munkát, az utóbbi években pedig a magyar rádió szolgálatában értékesítő tudását, kivételes ítéletképességét és sokoldalúságát. A kormányzó kegye méltó férfiú érdemeit jutalmazta Hlatky Endre személyében. Hlatky Endre kitüntetésének mi is szívvel örvendünk, hiszen Hlatky Endre nagyváradi származású s most kitüntetésé alkalmából, Váradról is számosan kereslek fel szerencsekívánataikkal.

HLINKA PÁTER ÁLLAPOTA VÁLSÁGOS. Prágából jelentik: Hlinka páter, a szlovák néppárt vezetője, ismét súlyosan megbetegedett. Állapota válságos. A beteg ereje egyre gyengül.

Vasárnap délelőtt szírványvászárú óriási nagygyűrű vette körül a napot. Budapestről jelentik: A legutóbbi északi fénv után most megint újabb égi tűneményben volt része Budapestnek. Vasárnap délelőtt egy óra tájban a város különböző pontjain az égbe nevezve, csodálkozva álltak meg a járókélok, égi tűnemény láttak. Ebben az időben felhők usztak az égen a nap alig derengett és a nap koronája körül szírványvászárú hatalmas gyűrű látszott, percekig tartott a tűnemény, azután lassan-lassan szétfoszott a szírványvászárú. Az időjárás-kutató intézet ezt a felvilágosítást adta az érdekes égi tűneményről:

— Nagygyűrű a neve ennek a tűneménynek. Magyarazata az, hogy a nap és a föld közé jéghébe hajtott a szél, a jéghébe athatóttak a napsugarak megtört a napfény a jébe. A terferenciája jelenség állt elő és így keletkezett a szírványvászárú gyűrű. A gyűrűn belül volt a piros és kívül a kék szín. Egyébként a város különböző pontjairól mást és mást láttak, volt aki csak egy gyűrűt látott, mások viszont egymáshoz kapcsolódó több gyűrűt is láttak.

MEZEY JÁNOS KERESKEDŐ HALÁLA. Nagyvárad. Saját tud. Nagyvárad régi kereskedővilágának egyik érdemes tagja dől ki az élek sorából: Mezey János kereskedő 71 éves korában esedően elhunyt. Mezey János a régi, szolid kereskedőfajtából való volt. Cégét, amelyet ötven évvel ezelőtt alapította, ország-szerte jsmertté tette. A vidéken az első között volt, aki a vegyeskereskedésből fővárosias üzletet alakított s cégét a változó idők gazdasági bizonytalanságai közepette is fenn tudta tartani. Temetése nagy részvét mellett végbe hétfőn délután 4 órakor a Tache Jonescu-utcai gyászházban, a görög katolikus egyház szertartásai szerint. A régi kereskedővilág tagjain kívül széleskörű rokonság gyászolja. Özv. Mezey Jánosné, szül. Mészáros Lujza, neje, Bodor Lászlóné, szül. Mezey Lujza, Mezey János, Mezey Ilonka, Radu Valérné, szül. Mezey Laura, gyermekei, Bodor László, Radu Valér vejei, Mezey Jánosné, szül. Csordácsics Erika, menyee, Radu Nórika, Radu Lucika, Mezey Katinka, Mezey Erika, unokái. Özv. Cser Jánosné, szül. Mészáros Mária és Mészáros Károly, sógoronje és sógora.

HUSZONÖT BÁNYÁSZT A FÜLD ALATT LEPETT MEG AZ ÁR. Chemitz, Irrenfriedensban az egyik bánya aknájába robbantás következtében víz áramlott be. A szerencsétlenség pillanatában 25 bányász tartózkodott a bányában. Tíz bányásznak sikerült kimenekülnie, négyet a mentő-expedíció hozott felszínre, a többi tizenegynek azonban a sorsa egyelőre ismeretlen.

Hadhíroság elé állítják a katonaszökevény csikmadarasi templombetörtőt. (Csikszereda) Megírtuk, hogy a gyergyóhelybéli havasokban sikerült ötven esendőnek megadásra kényszeríteni Szefanciuc Ioan kirilibabai illetőségű, katonaszökevényt, akinek lelkét rengeteg rablások, gyilkosság kísérelten kívül a csikmadarasi templombetörésben való részvétel is terheli. Az esetenként, 26 éves rabló kihallgatása után atkísérték a brassói hadbíróshoz, ahol, mint a oroszovitzki esendőkiképző szökevényt fogják felelősségre vonni. Szefanciucnak egyébként a templombetörésért kirott kétevi fegyházbüntetése is jogerős.

Feljegyzések

Sokféle ember között egységet teremteni a legjobban egyetlen emberen keresztül lehet: ez a régi tétel újra bebizonyosodott Kolozsvárt a plébános választásnál. Amikor az elnöklő püspöki biztos megnyitotta a választást a többszáz főnyi gyűlés, mint egyetlen ember ugrott fel helyéről, s követelte harsányan, csillogó szemekkel, lelkendezve a maga plébánosát Márton Aront. Amikor sok ember szeretete és bizalma ily kitűnő egyszerűséggel találkozik egyetlen ember személyében, ez nemesak azt emeli fel maga fölé a magasba, akinek szól, hanem a lelkes tömeg önmaga is nagyot emelkedik. Egység lesz, magasabbrendű, titokzatos társas lényvé, mely nemcsak azoknak a szellemi és anyagi erejét jelenti, akik így egyesültek, hanem ezeken felül a maga külön új életével nagy feladatokat tud megoldani: feladatokat, melyekre az egyes ember külön hiába vállalkoznék. Ily új magasabbrendű egység született meg a kolozsvári egyházközség tanácstermében vasárnap délelőtt Márton Aron személyén keresztül: lelki egység, melynek kormányosa és sáfárja az lesz, akin keresztül megszületett.

Sokáig az elmúlt korokban úgy látszott, hogy annál nagyobbak és fontosabbak az emberi jelenségek, minél bonyolultabbak és minél nehezebben érthetőek. Később kiderült, hogy a sok elvontság és tudományoskodás a legtöbbször bizonytalanságot, lelki zűrzavart takart. Ma már újra tudjuk mindnyájan, kik közönséges, rendes embereknek akarunk számítani és semmivel sem többnek, hogy a komoly és fontos jelenségeket éppen arról lehet megismerni, hogy egyszerűek és világosak.

Milyen egyszerű és világos volt az, ahogyan ez a kolozsvári gyűlés felugrott s egyetlen pillanat alatt megmutatta és meg is valósította az akaratát. Éppen olyan egyszerű és világos, mint maga az ember. Istennek ez a valóban szerény, kistermetű szolgálata, aki mellett ez az insurrectio megnyilatkozott és sikraszállt. Milyen egyszerű és világos az út is, mely ezzel megnyílik a sok zivatart látott kolozsvári egyházközség előtt: Aron pap vezetése alatt elindul a nép, hogy megmívelje Isten szülését s megvédje hitét önmagával és mindenki mással szemben. Elindul bizalommal és reménykedéssel, mert szereti új lelki vezetőjét és bizik benne: nincsen nagyobb segítség a földi küzdelmekben, nagyobb vigasztalás a vigasztalásokban, mint a vezető, kibén bizik a nép, mely mögötte lépked s azzal bajlódik, hogy a maga életének sokféle podgyászát miképpen hordozhatná könnyebben.

Az ilyen egyszerű és világos jelenségek láttán, nincs mit elmélkedni. Reménykedések kifejezésének, jó kívánságok mondogatásának nincsen sok értelme, ámbar ezek illő és szép szokások. Egyszerűen örülni kell, hogy így történt. (SKIN).

UIABB REKORDOT ÁLLITOTT FEL A „KONDOR” NEVŰ NÉMET ÓCEÁNREPÜLŐ. Berlinből jelentik: A „Kondor” német óceánrepülőgép, amely a múlt héten Berlinből New Yorkba rekord idő alatt tette meg az utat, visszatért Berlinbe. A repülőgép 19 óra alatt tette meg visszafelé az utat, s ezzel újabb rekordot állított fel. A visszaérkező gépet nagy lelkesedéssel fogadták.

* Felvétel a Nagyvárad Szent József fiúnevelő intézetbe. A Nagyvárad Szent József fiúnevelő intézet felvesz elemi iskolába, Gojdu liceum román és magyar tagozatára és kereskedelmi liceumba járó rendes bentlakó növendékeket. A növendékek egészséges lelki és testi nevelést, gondos felügyeletet a tanulást biztosító naponkénti többszöri egyéni és csoportos korrepetálást, jó ellátást és állandó orvosi felügyeletet kapnak. A helyek biztosítása céljából tanácsos a növendékeket minél előbb előjegyeztetni. Tájékoztatót készséggel küld a Szent József intézet igazgatósága, Nagyvárad, Str. Brătianu (v. Szaniszló-u.)

Csikmegyei rövid hírek. Csikszereida. Saját tud. Több, mint egy hete, hogy nap nem telik el a megyében eső nélkül. Olyan mennyiségben hull a csapadék, hogy veszélyeztetni a mezőkön még a kintlévő és csomókba rakott gabonát, valamint a tavaszgabonák aratását. Ezzel szemben a sarju, burgonya és konyhabetemény kitűnően fejlődik. — Blaga István csikszentdomokosi rendőr egy fabusai táncmulatság alkalmával csendre intette Boros Dávid Ferencé gazdálkodó legényt, aki erre szembeszállt vele. Blaga oldalgyevert használta és súlyosan megsebesítette a legényt. A csendőrség a tanúvallomásokból megállapította, hogy Blaga önvédelenből használta oldalgyevert, anélkül is inkább, mert Boros közismert verekedő hírnél állott a községben. A vizsgálat az ügyben még folyik. — Balázs István tuzsnádi gazdálkodót pálinkafőzésen érték tetten a pénzügyőrök. A bíró két-havi elzárásra és kétezer leí büntetésre ítélte az egyedáruság igazgatósága által kitűzött ötezer leí kincstári bírságon kívül. Eppen erre való tekintettel a bíróság a büntetés végrehajtását felfüggesztette.

Felfüggeszti-e biztosítási ügyben az elévülést a bűnvádi eljárás. Bucuéstiből jelentik: Érdekes biztosítási pert tárgyalt a napokban az ilfovi törvényszék. Dr. Kiss Elena a szilágymegyei Benesad községben ingatlanul rendelkezik, amelyet berendezéssel együtt Franco Romana-nál biztosítottak tűzkár ellen. Az ingatlanon később tűz ütött ki, mire az intézet kiküldte kárbecslőjét. A felek között egyezkedési tárgyalások indultak meg, melyek azonban nem vezettek eredményre. Az ingatlanulajdonos attól tartva, hogy az 1 éves elévülési időt elkési, az ilfovi törvényszék előtt 1937 május 25-én keresetet adott be az intézet ellen. Ugyanezen időben az intézet a zilahi törvényszék ügyészségénél bűnvádi feljelentést adott be gyújtogatás gyanújával a biztosított fél ellen. Az ingatlanulajdonos a kereset beadása után nem tett lépéseket a per kitűzésére és a felek beidőzésére, mire a biztosító intézet kérését intézte a törvényszékhez és a kereset elévülését kérte az 1 éves határidőre való tekintettel. A perimálási tárgyalás alkalmával az ingatlanulajdonos azzal vélekedett, hogy a bűnvádi eljárás még folyamatban van, az ártatlansági bizonyítványt nem vehette készhez és mivel a bűnvádi eljárás a polgári pert felfüggeszti, szükségtelennek tartotta a tárgyalás kitűztetését és a felek beidőztetését. A biztosító intézet ezzel szemben arra hivatkozott, hogy a bűnvádi eljárásnak semmiféle befolyása nincsen az elévülési kérdés eldöntésére. Az ingatlanulajdonos kötelessége lett volna a tárgyalást kitűztetni és csak azon bírói döntés, mely szerint a bűnvádi eljárás miatt a bíróság felfüggeszti a polgári pert, képezett volna okot az elévülés megszakítására. A törvényszék több napos tárgyalás után a biztosító intézet álláspontját fogadta el és a kereset elévülését kimondotta.

Temetések. Basa Gyuláné szül. Pelle Etelka 55 éves korában Nagyváradon váratlanul elhunyt. Temetése hétfőn délután volt az Astra-utcai gyászháztól. — Weiszer József 75 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése tegnap volt. (Erdélyi „Concordia“.)

Id. Mezey János 71 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése augusztus 15-én volt. — Pap Sándor 54 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése augusztus 16-án volt. — Abaj Vasile 34 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése augusztus 14-én volt. (Caritas.)

A németországi hadgyakorlatok aggodalmat keltettek Franciaországban

Közel négymillió embert tart fegyverben augusztustól kezdve a német hadvezetőség. — Erődítési munkálatok a francia határon

Londonból jelentik: Párizsi jelentés szerint Bonnet francia külügyminiszter kihallgatáson fogadta Campbell párizsi angol ügyvivőt, akivel hosszú időn át tárgyalt. A kihallgatással kapcsolatosan az a hír terjedt el, hogy Bonnet és Campbell a nagyszabású németországi hadgyakorlatokról tárgyaltak.

Angol mértékadó körökben szükségesnek tartják hangoztatni, hogy Bonnet és Campbell tanácskozása során a német hadgyakorlat kérdése nem került szóba.

A németországi hadgyakorlatokról a Havas távirati iroda máskülönben a következőket jelentette:

Azok a katonai intézkedések, melyeket mostanában tett Németország, egész Európa közvéleményét foglalkoztatja. A német hadvezetőség augusztustól novemberig behívta a tartalékosokat szolgálatra, akikkel együtt ez-

Ujabb részletek a Prága-párizsi repülőgép szerencsétlenségéről

Meghalt a tizenhetedik utas is

Offenburból jelentik: A prága-párizsi cseh repülőjárat szombati szerencsétlenségéről újabb részleteket jelentenek. A szerencsétlenség a nyomasztó mozgás adatai szerint 12 óra 5 perckor történt Durbach község közelében. A gép fedélzetén a személyzettel együtt 17 utas tartzkodott és nem 13, amint az első jelentések mondták.

A gépnek 11 óra 5 perckor kellett volna megérkeznie Strassbourgba, de utközben eltévedt. Utolsó jelentését 11 óra 1 perckor adta le és ebben közölte helyzetét. Ekkor 600 méter magasságban repült, ami az első szempillantásra rendkívül alacsonynak tűnt fel ezen a hegyes, dombos vidéken. A gép katasztrófája valóban be is következett, mert

hozzátűzött, egy dombhoz és porrá zuzódott.

Az összes utasok szörnyethaltak a szerencsétlenség következtében, csupán a repülőgép pilótája maradt életben, akit az Offenburchi körházba szállítottak. A szerencsétlen nő szörnyű sebeivel hétfő estig vívódott, s ekkor kiszenvedett. Vele az áldozatok száma tizenhétre emelkedett.

Egy őrjüngő megzavarta a hősi halottak kegyeleti ünnepségét

Revolvert rántott és a tömeg közé lövöldözött. — A merénylőt agyonölték

Newyorkból jelentik: A központi parkban vasárnap a rendőrség hősi halottainak emlékére kegyeleti ünnepet rendezett. Az ünnepelő tömegből hirtelen kivált egy ismeretlen férfi, aki revolvért rántott és összevissza lövöldözni kezdett. A golyók három résztvevőt súlyosabban, három pedig könnyebben megsebesítettek. A körülötte álló rendőrök igyekeztek megfékezni az őrjüngő embert, de fáradozásuk nem sikerült. Végül is az egyik rendőr agyonlőtte a merénylőt. Ruhája zsebében semmiféle igazoló iratot nem találtak, csupán egy levelet, amelyben a következőket írja:

„Tettem a rendőrség elleni bosszúból követelményt el.“

A merénylő személyazonosságát nem sikerült megállapítani. Anyai még kiderült, hogy tettére előre készült, mivel hátán és mellén kemény fémlapokat találtak elrejtve, amelyekkel valószínűleg az esetleges revolvergolyók ellen akart védekezni.

SPORT

A Ripensia legyőzte a Rapidot az országos döntőben

Ripensia - Rapid FC 2:0 (1:0)

Bucurestiből jelentik: Tizezer néző jelenlétében játszották le az országos bajnoki döntő első mérkőzését. A Ripensia megérdemelten győzött.

Nagy irammal indul a játék és Marcu a 2. percben góloz. Lassanként a temesvári profilk veszik át a kezdeményező szerepet, de eredmény nem születik. Szünet után a 37. percben Bindea beállítja a végeredményt. A Ripensia két, a Rapid egy 11-est nem tudott értékesíteni.

Sikerrel szerepeltek a magyar uszók Párizsban

Párizsból jelentik: Zsufolásig megtelt nézőtér előtt mérköztek meg a tourellesi uszodában a magyar uszók a franciákkal. Eredmények:

400 m. gyors: 1. Talli (francia) 5 perc, 2. Gróf (magyar) 5:06. 100 m. mell: 1. Angyal 1:11 magyar rekord. 100 m. hát: 1. Lengyel 1:13.8. 100 m. gyors: 1. Körösi 1:01.6. Műgrás: 1. Moulighausen (francia) 136.34 ponttal. 2. Hidvégi 136.07 ponttal. 4x200 m. gyorsstafféta: 1. Magyarországi (Elmer, Gróf, Körösi, Lengyel) 9:20.8. 2. Franciaország 9:25.6. A magyarok revansot vettek a londoni európa bajnokságot, amikor is a franciák másodikok a magyarok negyedikok lettek. Magyarország-Franciaország 4:3 (2:1). A vízipólóban gyenge játék után nehezen győztek a magyarok.

Németország nyerte az Európabajnokság pontversenyét

Londonból jelentik: Az Európa bajnoki uszó-mérkőzések során Olaszország vízipólócsapata nagy meglepetésre 2:1 (2:0) arányban legyőzte Belgiumot. A 4x100 méteres hölgystaffétát Dánia nyerte 4 perc 31.6 mp-es idővel, a toronyugrás 54.4 töltsz gyakorlati után Weiss német vezet 52.95-el. 2. Közéig német 51.91-el. 3. Hidvégi magyar 46.66-al. A 200 méteres melluszás vigaszversenyében a svéd Rottmann az első 2:52.4 mp-es idővel. 2. Fábán magyar 3 perc 0.2 mp-vel. A 100 méteres hátuszás döntőjében Schlauch német 1 perc 09 mp idővel győzött. 2. Nüeske német 1 perc 10 mp. 3. Lengyel magyar 1 perc 12 mp.

Az Európabajnoki pontversenyben
1. Németország 145 pont, 2. Magyarország 59 p., 3. Anglia 48. 4. Hollandia 34. 5. Svédország 27. 6. Franciaország 22.

Vigaszversenyek (Harold Fern-serleg): 1. Norvégia 11 ponttal, 2. Magyarország 8 ponttal, 3. Anglia 5 ponttal.

Hölgyszűk: 1. Dánia 100 ponttal, 2. Hollandia 69 ponttal, 3. Anglia 45 ponttal, 4. Németország 18 ponttal, 5. Svédország 9 ponttal, 6. Belgium 7 ponttal.

USA-Németország 122:92. Berlinből jelentik: Az első nap után az amerikai atléták csak 58.49-re vezettek, de a második napon tíz számból nyolcat megnyertek és hatalmas fölényrel döntöttek el a maguk javára a találkozót.

Jó eredmények a preleálbi atlétikai versenyen
Preleálból jelentik: A Károly Kupa atlétikai verseny első napjának eredményei: 100 m.: 1. Cristea Venus 10.9. Országos ifjúsági rekord. 2. Liess Brassó 10.9. 3. Iordache 11.1. 800 m.: 1. Lapusan Metropola 2 perc. 2. Nemes STK 2 p. 03 mp. Liess versenyen kívül 1:59.6 mp. Távolugrás: 1. Stoichitescu Soimii 668 cm. 2. Ionescu Venus 662 cm. 3. Kreisel Brassó 651 cm. Görög stílusú diszkosz: 1. Gurau, Braila 37.86 méter. 2. Savu Vif, Dacia 32.65 méter. 3. Marian, Vif, Dacia 32.32 méter. 400 m.: Előfutám: 1. Iordache STR 52.5 mp. 2. Necula, Vif, Dacia 54.3 mp. II. előfutám: 1. Nemes St. R. 52.6 mp. 2. Achmed St. R. 53.3 mp. III. előfutám: Nemetz CIAC 11 perc 01 mp. 2. Lapusan Metropola 1 perc 01 mp.

BELFÖLDI SPORTEREDMÉNYEK

Temesvár: Kínizsi-Zsák, Sloga (Nagykikindé) vegyes 7:4 (3:2). — TMAC-RMTE 8:2 (6:2).

Arad: Gloria-AAC 6:2 (2:1). — AMTE-Olimpia 8:0 (1:0).

Kolozsvár: Victoria-Sodronyipar 5:1 (5:1).
Resica: UDR-CFR 11:0 (5:0). — UDR vegyes-Fratelia 6:2 (2:1).

KÜLFÖLDI SPORTEREDMÉNYEK:

Katovics: Hungaria-Ruch 8:4 (6:1). A kék-fehérek fölényesen bántak el a lengyel Lajnok-csapatot. Kardos, Müller és Turay rúgók formában van.

Pozsony: Ujpest-Bratislava 2:2 (1:0).

Egy ezerkétszázéves ázsiai táncosnő.

Séta Felvinczy Takács Zoltánnal, a Hopp Ferenc-múzeum kincsei között

Budapest, augusztus hó.

Ma sűrűn látogatott múzeuma Budapestnek Hopp Ferenc keletázsiai gyűjteménye, amelynek 1919 óta egy kitűnő magyar tudós, Felvinczy Takács Zoltán, a híres orientalista a vezetője. A tudósnak régi vágya teljesült akkor, amikor tavaly egy Kínába szóló meghívásnak tehetett eleget. Takács Zoltán természetesen kihasználta a kedvező alkalmat és bejárta Ázsiának jórészt, főképp Indiát és a Távol-Keletet és mindenünnen vagyont érő évezredek műkincseit hozott haza, amelyekkel az Andrássy-úti kis múzeumot gazdagította.

Aki legyőzte Attila népét

Felvinczy Takács Zoltán múzeumi dolgozószobájában fogadja e sorok íróját.

— Tanulmányutamat — mondja — megtisztelő meghívások tették lehetővé. Sir Hassan Suhrawary, a kalkuttai egyetem helyettes kancellárja volt az első, aki három előadás tartására invitált meg. A második meghívás egy japán kultúregyesületől jött, amely a külfölddel, főképp Európával való szellemi kapcsolatok előmozdítása céljából létesült. A hyderabad-i kormány archeológiai intézetének vezetője, Ghulam Yazdani is értesített, hogy szívesen látna intézetében. Múlt év január 6-án érkeztem az Indiai óceánon áthajózva Colombóba, ahol megkezdtem ázsiai tanulmányutamat.

— Kínában az első és talán legszebb nagyjelentőségű élményem Sianfu városához fűződik, ahol a Wei Ho-n átkelve felkerestem Ho Ch'ü-Ping tábornok sírját, amely minket a hunok szempontjából nagyon érdekelt. Ho Ch'ü-Ping ugyanis Krisztus előtt 119-ben döntő győzelmet aratott Attila népe felett. Az emlékek között találtam egy harci paripát ábrázoló kőszobrot is. A mén lábai alatt egy kezében íjjal feszítő hun harcos fekszik.

Ahol a világ sorsa eldőlt majd

A tudós hosszasan emlékezik vissza a nagyjelentőségű ázsiai útra, majd rátér a magával hozott műkincsek ismertetésére. De előbb még magáról a múzeumból mond néhány érdekes mondatot.

— Hopp Ferenc szép lelkű, egyéni ízlésű férfi volt. Gyűjteménye értékes, de kissé hiányosan maradt ránk. Amikor átvettem a múzeum vezetését, arra kellett törekednem, hogy rendszeres gyűjteménnyé alakítsam át Hopp bácsi hagyatékát. Először a belső igények kielégítésének célja lebegett előttem és igyekeztem a Távol-Kelet művészetét megismertetni. E falak között egy új múzeumlátogató közönség nőtt fel. Ez már belátta, hogy milyen fontos a Távol-Kelet, mert a világ sorsa nem Európában, hanem ott fog eldőlni. Sokan, sajnos, talán nevelésüknél fogva, talán képzettségük hiányossága folytán nem érzik szükségét annak, hogy a Keletet is tekintetbe vegyék. Azonban, ismétlem, van a múzeumnak egy szorgalmas, fiatal generációból kifejlődött látogatóközönsége és állítom, hogy ez a Kelet-Ázsia-gyűjtemény ma már frekvenciáltabb sok más múzeumnál. Hopp Ferencet elsősorban Japán érdekelte, azután Kína és csak harmadsorban India. Nekem tehát főképp az indiai és kínai gyűjtemény kiegészítésére kellett törekednem. Ezt a célt szolgálta legutóbbi ázsiai utam is.

Takács Zoltán most bevezet bennünket a múzeum belsejébe, majd így folytatja előadását: — Egyik legérdekesebb darabja az újonnan szerzett anyagnak egy szobor, mely még az indoszkiták idejéből való. Hozzá kell ten-

nem, hogy az indoszkiták a hunok nyomása elől menekültek Kína szomszédságából India felé. Származásukra nézve pedig, amint azt legújabb kutatásai megállapítják, iráni és turáni népfajok keverékei.

Két csodálatos művű perza fejét látunk az egyik üvegszekrényben, majd egy másikban terakotta figurákat ugyancsak az indo-szkiták idejéből. Krisztus előtt a VII. századból.

Kína és a népvándorlás

Az egyik vitrinben csupa újonnan szerzett, apró dísz tárgyak, ötszázéves csecsebecsék.

— Kína belsejéből hoztam ezeket magammal — mondja Takács Zoltán —, Pekingből, Changagból, Tatungból, Muendenből,

A múzeum sztárja

Üvegdobozban 1200 éves bronzszíjveretnek egy kisdarabja tűnik fel. Közepén jól kivehető egy ázsiai táncosnő figurája. Még laikus is észreveszi ezen a kis bronztárgyon, hogy régiségénél fogva milyen értéket képvisel. Felvinczy Takács, a gyakorlott előadó nagyszerű beszélőképességével és az igazi hozzáértő szak-képzettségével beszél most gyűjteményének erről a darabjáról:

— A perza művészet és a kínai kultúra találkozik ezen a kis szíjvereten. A táncosnő alakja perza ízlésre vall, míg a körülötte levő dísz kínai eredetű. Érdekes, hogy amikor Japánban jártam, ellátogattam a világ legrégebbi múzeumába, a Shosoin-be. Ez a múzeum faépület és megtaláljuk benne még mindíg azt a nagyszerű gyűjteményt, amelyet Sahomu császár özvegye ajándékozott Krisztus után a VIII. században a nárai nagy

Észak-Koreából. Ezek a régiségek a népvándorlásbeli kínai kapcsolatokat mutatják a hun lovasnépekkel. Kína őslakói sokat vettek át ezekből a lovasnépektől, katonaságukat az ő mintájukra szervezték, azok pedig átvették a kínaiaktól a már akkor is fejlett művészeti formákat.

Arra a kérdésünkre, hogyan sikerült a városokban felkutatni Takács Zoltánnak ezeket az értékes műkincseket, a tudós így válaszolt:

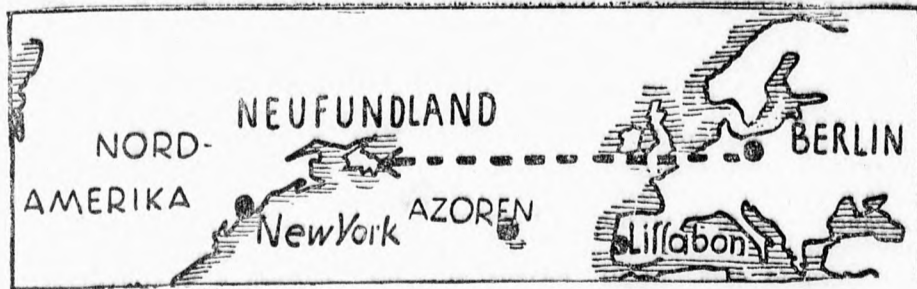
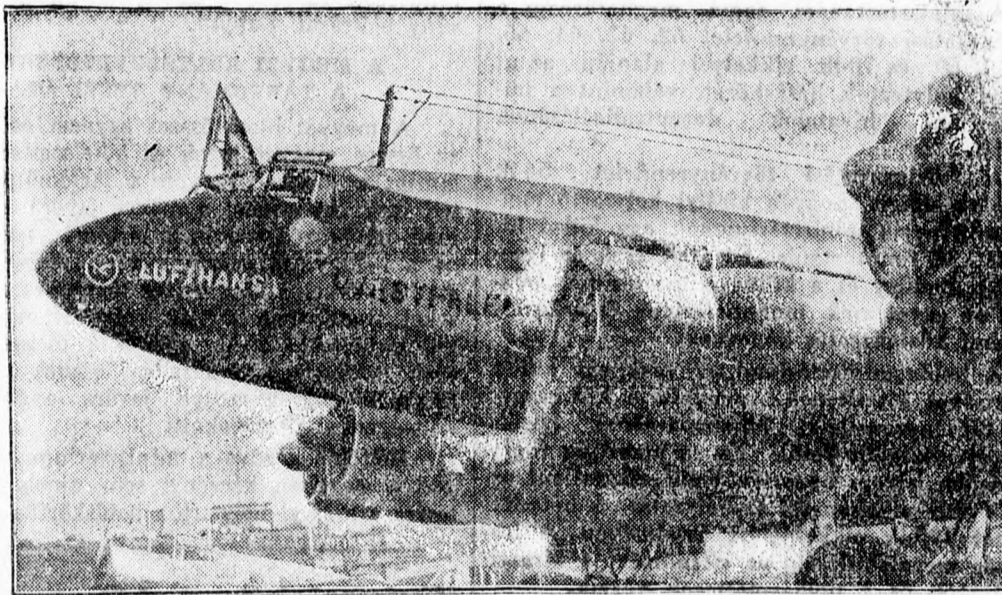
— Kínában külön városrészt képeznek a régiségkereskedők. Szmall rotten schöps-nak hívják ezeket a város végén található kis régiségüzleteket. Magyarra fordítva ez annyit jelent, mint kis, rothadt boltak. Ezekben az üzletekben kutattam és ha valakiről észreveszik, hogy valóban tudományos szempontokból foglalkozik a műkincsekkel, nem raknak elébe a kereskedők amerikai turistáknak szánt giccseket. Volt azonkívül még egy módja a műkincsek beszerzésének. Ázsiában rendkívül gyorsan terjednek szájról-szájra a hírek. Az egész világrész — bocsánatot kérek ezért a kifejezésért — egy pletykafészék. Amikor egy városban megtudták, hogy gyűjtő vagyok, másnap már tizesével kerestek fel a kereskedők és kirakták asztalomra a csodálatos Kína igazi ritkaságait.

Buddha templomnak. Ebben a gyűjteményben van egy aranydoboz, melynek tetején megtaláltam ugyanezt a perza táncosnőmotívumot. Ez a kis bronzfigura most, nagyértékű régi kínai festményeim kívül, az új gyűjtemény legértékesebb darabja.

Egy teremben kínai porcellángyűjtemény. Feltűnik két kék váza. Felvinczy Takács felvilágosít bennünket, hogy ezek a vázák Kossuth Lajos gyűjteményéből származnak. Valamelyik sarokban egy XIII. századbeli kínai kép, amelyet a kínai tájképfestők őse tussal rajzolt a sötétbarna pergamentre.

— Sok feldolgozatlan anyagom van még — fejezi be a beszélgetést Felvinczy Takács Zoltán. — Ezekről részben előadásaimban, részben pedig összel megjelenő könyvemben szeretnék beszámolni.

VAIDA PÁL SÁNDOR.

A híressé lett „Condor” nevű német óriás-repülőgép, amelyik a Berlin és Neufundland között levő 6500 kilométeres légiutat rekordidő alatt tette meg. Képeink a repülőgépet s a berepült utat mutató térképet ábrázolják

LEGUJABB

Miron Cristea patriarcha miniszterelnök személyesen vesz részt a királyi helytartók beiktatásán

Bucuresti. Saját tud. Az új királyi helytartók megkezdtek működésüket. Első ténykedésük az lesz, hogy táblázatot állítanak össze a tartományok közgazdasági, kulturális és szociális helyzetéről és a népmozgalmi adatokról. Ez lesz a kiindulási pontja a következő intézkedéseknek. Az új királyi helytartók nagy közgazdasági tevékenységet fognak kifejteni. A termelők érdekeit fogják összeegyeztetni a vásárlókéval és a helyi értékesítés problémáit tanulmányozzák. Újabb tisztviselői kinevezésekre nem kerül sor, mivel a tartományi főnökséghez a különböző prefekturák tisztviselői

karából helyezik át azokat, akiknek a hivatali működése az új közigazgatási törvény érvénybe léptetése folytán megszűnt.

HÁROM KIRÁLYI HELYTARTÓT IKTATNAK BE EZEN A HÉTEN.

A tíz királyi helytartót ünnepélyes külsőségek között fogják hivatalába beiktatni. A beiktatási ünnepségen Miron Cristea patriarcha-miniszterelnök is részt vesz. Ezen a héten Szamos, Gyulafehérvár és Temes tartomány királyi helytartóinak beiktatására kerül sor.

Rendkívüli kiadásban jelent meg a Hivatalos Lap

Bucuresti. Saját tud. A hivatalos lap rendkívüli kiadást adott ki, az új közigazgatási törvényrendelet érvénybe léptetésének alkalmából. Közölte a törvény teljes szövegét, a mellékelt táblázatokat, az új városi adókat és illetékeket, a tisztviselői előléptetéseket, az ország térképét az új közigazgatási tartományokkal, valamint a minisztertanácsnak az az uralkodó elé terjesztett jelentését.

A MINISZTERIUMOK DECENTRALIZÁLÁSA.

Az új közigazgatási törvényrendelet tehát életbe lépett az azt minden vonalon alkalmazták. A 194-ik cikkely szerint a törvényrendelet két éven belül nem lehet módosítani. Ugyanez a cikkely előírja, hogy a királyi helytartók, a megyefőnökök, a polgármesterek, a falusi kiküldöttek és a falusi tanácsosok kinevezése fokozatosan történik és azt a minisztertanács hivatalos közlönyében teszi közzé.

A minisztertanács fogja meghatározni a közigazgatási törvényrendelet 62., 63., 64., 65., 66., 67., 69. és 70-ik cikkelyei alapján az új királyi helytartók hatáskörét, valamint a minisztériumi hivatalok decentralizálásának módját.

A közigazgatási törvényrendelet 54-ik cikkelye előírja, hogy a királyi helytartó mellett mindegyik minisztériumnak egy külső hivatalt kell fenntartania. Kivételt csak az igazságügy, hadügy és a külügyminisztérium, valamint az egyetemek, monopóliumok és a kereskedelmi közigazgatás képeznek.

A belügyminisztériumban csak egy külön bizottságot létesítenek, amelyik a közigazgatási törvényrendelet alkalmazásának körülményeit vizsgálja felül. Ez a bizottság fogja legkésőbb három hónapon belül elkészíteni az új törvény alkalmazási szabályzatát. A hetedik fejezet 195-ik cikkelyének értelmében. A bizottság megalakulásáig az ellenőrzést a királyi helytartók és a polgármesterek végzik.

A törvény életbeléptetésétől számított két hónapon belül a megyefőnökök, a főszolgabírókkal együtt felülvizsgálják a községek jóvelmének helyzetét és pontosan megállapítják a községek határait.

Csak a határmegállapítás után, amelyet a belügyminisztériumnak is jóvá kell hagynia, nevezik majd ki a falusi bírót és a képviselőket. Ugyancsak az új közigazgatási törvényrendelet átmeneti előírásaiban közli, hogy csak kivételesen és csak az új törvény érvénybe léptetése után nevezhetők ki megyefőnökökké azok, akik a közhivatalokban teljesítették szolgálatot, mint megyefőnökök, polgármesterek, ügyvédek, tanárok, községi orvosok, mérnökök és a belügyminisztérium ma-

gasrangú tisztviselői. A megyefőnököket a hadsereg tisztjei közül is kinevezhetnek, de csak alezredesi rangtól felfelé. Ha a megyefőnökök a köztisztviselők közül nevezik ki, úgy hivatalból szabadságot kell véglegesítéséig. Azt az időt, amit mint megyefőnök tölt az állam szolgálatában, úgy tekintik, mint tisztviselői szolgálatának folytatását.

Csak kivételesen, a törvény érvénybeléptetése után nevezhetők ki megyefőnökökké, alprefektussá és pretorrá a nyugalmazott tisztek, de csak abban az esetben, ha 10 éves szolgálatot rendelkeznek és a gazdasági téren kifejtett munkájukkal kitűntek.

A tartományi vezértitkárokat mindaddig, amíg hierarchikus módon a jelenleg működő tisztviselők odajutnak, a minisztériumi igazgatókból és vezérfelügyelők közül nevezik ki, valamint a közigazgatási kísérőtáblák tagjaiból.

Megváltoztatják Bucuresti városának közrendészeti törvényét az új közigazgatási törvény előírásai alapján.

A MEGYEI KÖLTSÉGVETÉSEKET A TARTOMÁNY VESZI ÁT.

A megyét illető összes egyenes és pótdadók az összes megyei jogok és kötelezettségek, valamint a megyei vagyon a tartományokat illeti meg. Az adókat a megye javára állapítják meg, de beszédés után a tartománynak fizetnie a belügyminisztérium rendelkezése szerint. A megyékkel kötött összes törvényes szerződéseket tiszteletben tartják. A tartományoknak külön költségvetésük lesz és a megyefőnökök csak másodrendű kezelői lesznek a királyi helytartó által a megye javára engedélyezett költségvetési összegeknek.

Hétfőtől kezdve a minisztérium nem fogad el egyetlen kérvényt sem, amelynek elintézése a királyi helytartók hatáskörébe tartozik.

Kivégezték Szovjet-Oroszországban egy Polatszek nevű zsidó orvost, aki annak idején a magyarországi bolsevizmusban is részt vett

Moszkvából jelentik: A szovjetbíróság ítélete következtében kivégezték dr. Polatszek László egyetemi tanárt, aki a Kreml orvosa volt. Polatszek 1919-ben a magyarországi bolsevizmusba részt vett, majd annak leverése után kimenekült Oroszországba. Itt szerezte meg orvosi oklevelét és kitűnő összeköttetésekre tett szert. Most az tette gyanússá, hogy sokat utazott külföldre. Ezért perbe fogták és rövid tárgyalás után halálra ítélték.

Három arcvonalon támadtak eredményesen a spanyol nemzeti csapatok

Tömeges kivégzéseket hajtottak végre a köztársaságiak

Madridból jelentik: A Cuencai rögtönítélő bíróság 27 ember felett ítélt, akik át akarják szökni a spanyol nemzeti csapatokhoz. Het embert halálra, a többi pedig tizenkettőtől harminc évig terjedő kényszermunkára ítélte a rögtönítélő bíróság.

ELFOGLALTÁK A NEMZETI CSAPATOK SIERRA DE PANDOLA VÁROSÁT

Salamancából jelentik: A nemzetiek támadásai mindhárom frontszakaszon eredménnyel jártak. Az Ebró folyónál a nemzetiek megverték a köztársaságiakat és elfoglalták Sierra de Pandola városát.

Két idegen hajót is eltaláltak a repülőbombák

Londonból jelentik: A Reuter iroda jelentése szerint a spanyol nemzeti repülők hétfőn újabb támadást intéztek Valencia ellen. A nemzeti repülők bombái eltaláltak a valenciai kikötőben horgonyzó Hilfern angol hajót és megölték a hajó rádióütszóját. Egy másik bomba a Fredavore nevű helsinki gőzös fedélzetére esett és megsebesítette az ott tartózkodó angol megfigyelő tiszte.

Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. „Cím a kiadásban” további 10 lel. Allástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lel. — Az első szót minden esetben vastag betűvel ezedi a nyomda.

Adás-vétel

Füldökád
jókarban levő eladó, rövid zongora bérbeadó. Oradea, Str. Bratianu 45.

Szentképek
minden nagyságban kerettel és anélkül is kaphatók. Frenzel. Oradea, Str. Vlahuta No. 44.

Bélyegek
nagyobb gyűjteményarábonként is olcsón kaphatók. Oradea, Str. Moldova 20. emelet, balra, délelőtt 9–10, délután 3–5.

Különléle

Faapritó
üzlet kitűnő helyen azonnal átvehető, Gézy Iván, Nagyvárad, Principele Mihai 10.

Neotox
biztos hatása sváb és ruszlibogáirtószert. Dobozonként 18 lel kapható gyógyszerárakban és szaküzletekben. Főraktár Farmacia Regele Mathias, Oradea, Str. Vlahuta 46.

Lakás

Kiadó
egy szoba, konyha, éléskamara és ugyanott egy szoba butorozva, vagy anélkül azonnalra Oradea, Str. Eroul Neucoscut 23. szám.

szült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépén Oradea, Str. Reala Carol II. No. 5

Kapualatti

butorozott szoba kiadó, Nagyvárad, Stefan cel Mare 17.

Szép

utcai szoba, konyha mellékhelyiségekből álló lakás szept. 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. Ioan Ghica 17-a.

Kiadó

utcai 2 szoba, előszoba, konyha, mellékhelyiséggel, Oradea, Str. Bratianu no. 52.

Kiadó

1 kettő és egyszobás utcai lakás mellékhelyiséggel november 1-től. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

Egy szoba,

előszoba, konyhas lakás szept. 1-re kiadó. Str. Take Ionescu 9.

Alkalmazás

Ügyes

retusőrnök, szerény igényekkel felveszek, Barabás fényképész, Dumbrăveni, Tarnava-Mică.

Jobb leányt

gyermekhez keresek, Kovátsné, Nagyvárad, Str. Sinaia 4.

Mindenes

bejárónőt keresek, Nagyvárad, Str. A. Treb. Laurian No. 18.

Perfekt

szücs száhasz azonnal felvétetik. Blinarie Erka, Nagyvárad, Ferdinánd király-ut 17.